

Uredništvo in upravljanje:
Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“

**Izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.**

Rokopisi se ne vračajo.

**Z uredništvom se more govoriti
vsek dan od 11.—12. ure dopold.**

Telefon št. 113.

Naročnina lista:

Celo leto . . . . . 12 K
Pol leta . . . . . 6 K
Četrt leta . . . . . 3 K
Mesečno . . . . . 1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6 redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 100.

Maribor, dne 25. avgusta 1911.

Letnik III.

Procul negotiis.

V politiki vlada skoro popoln mir. Razni parlamentarci, veliki in mali, vodilni in nevodilni, uživajo doma pri svojih penatih ali pa v letoviščih bolj ali manj zaslužene počitnice. Mnogo je strank in pa struj, v katere je razcepljen naš državni zbor. Še večja in raznovrstnejša so individualna nasprotstva, ki vladajo med našimi ljudskimi zastopniki. Če bi razkrojili in analizirali notranje prepričanje vseh 510 naših ljudskih mandatarjev, bi trčili na najrazličnejše principe, vsakovrstne težnje in raznolika nagnjenja, toda prepričanje, da je včasih prijetno vteči političnemu vrvenju, da je resničen italijanski rek: „dolce far niente“, bi našli vkoreninjeno pri vseh. To enodušno uverjenje bi tvorilo po našem mnenju lahko „platformo“ za razna pravna in sporazumna pogajanja in baronu Gautschu bi vroče polagali na srce, naj tega momenta ne prezre. Mogoče bo pa vsaj na ta način razvozljaj gordijski vozel avstrijske politike. Pa pustimo šalo, čeprav je dovoljena in potrebna v teh dneh kislih kumar.

O našem notranje-političnem položaju vse molči. Sem in tja se čitajo kaka inspirirana poročila, ki naj bi gladila pota bodočim pogajanjem, drugače je vse tiho. Avstrijska politika se sestavlja sedaj po večini iz kombinacij raznih bolj ali manj duhovitih časnika. Samo dva moža sta, ki letos nimata pravih političnih počitnic: baron Gautsch in knez Thun. Češko-nemška sprava tema dvema državnikoma ne da miru. Vsepoposod drugod status quo ante, samo to vprašanje je na dnevnem redu. Sicer se še ni nič premaknilo iz stare mrtve točke, toda Gautsch in pa Thun se trudita napraviti in uglati pota, da bi ga potem lahko s krepkim sunkom privedla do rešitve. Če se jim pa to posreči, je drugo vprašanje. Vse je še zagnjeno v skrivnostno temo.

V zadnjem času je dvignilo precej prahu tudi argentinsko meso. Ker socialna demokracija in razne meščanske stranke izrabljajo to želočno vprašanje v demagogične svrhe, je povzročilo bolj napeto razpoloženje, kakor bi ga bilo pri drugih razmerah. Toda sedaj so duhovi že precej pomirjeni. Zlasti ogrska vlada je poskrbela za mrzel tuš. Odločno je povedala, da uvoza argentinskega mesa ne dovoli. Če ga pa avstrijska vlada hoče na vsak način, potem naj da te in te koncesije. In že je bil prezentiran cel, čedilni

list. Bil je seveda skrajno neskromen in tudi nelojalen, saj je zahteval drugi tir za Kašov-Oderberško železnico, radi katerega pa obstoji junktim z nadaljevalno črto belokranjske železnice. Pa kaj to briga naše sosede v Transilvaniji. Oni delajo tako, kakor je v njihovo korist in v to izrabijo vsako sredstvo.

Da je bila ogrska vlada pri svojem odgovoru precej nervozna, je umevno, kajti politično obnebjje je tam že zelo nabasano. Že tedne stoji ogrska zbornica v znamenju obstrukcije proti brambni postavi in kakšen bo konec, se ne ve. Vlada ni storila še nobenega resnejšega koraka, da bi strla obstrukcijo. Grof Tisza sicer pravi, da bi lahko vladna večina vsak čas porazila opozicijo, toda dejanja ni videti nikakega. Nasprotno. Opozicija je polna korajžje in govori o sigurni zmagi. Umljivo, da je pri teh razmerah verjetno, da bo državni zbor razpuščen in se bodo vršile nove volitve. Čeprav ima sedaj ogrska zbornica dan za dnem seje, se venčar poslancem ne godi slabo. Duševno delati jim ni potreba, kajti čas ubijajo z raznimi poimenskimi glasovanji, drugače se pa prav dobro zabavajo, kakor govore poročila: Nič ne pogrešajo domačih penatov in v lahkotnem Budimpeštu se jim godi prav dobro.

Prišla bo pa jesen in z njo tudi resnejši časi. Potrebe so vsestransko velike, beda splošna in ne-utrudnega dela bo treba našim poslancem, da se bo obrnilo na boljše. Lahko jim iz srca privoščimo nekaj mirnih in prostih dni, kajti jesen bo zahtevala veliko. Po zaključnih poročilih bo naš državni zbor sklican med 12. in 15. oktobrom.

Občni zbor S. D. Z. za Štajersko.

Celje, 21. avgusta.

Štajerski pododbor Slov. dij. zveze si je dal večeraj zopet račun od svojega delovanja v preteklem letu. Majhno je sicer število Zvezarjev, a storili so od lanskega občnega zbora veliko. Sledeč svoji nalogi, je skrbel pododbor za vedni stik med katoliškimi visokošolci in ostalim dijaštvom, razun tega pa posvetil vse svoje moči delu med ljudstvom. To je pokazal tudi občni zbor, kojega poročilo prinašamo v naslednjem.

burši v menzurah. Seveda ni mogla sabljaška „Ilirija“ dobro vzdrževati nemškega navala. „Ilirija“ je razpadla, njeno sabljanje je prevzel in negoval „Triglav“. Gamljivo je bilo gledati ob nedeljah prizore v „Triglavu“. V prvi sobi so se urili sabljači za menzure, druga — čitalnica — je bila navadno natlačena bralcev. Točno ob pol enajstih se je dvignilo včasih pol akademikov, odšlo skozi sabljače v bližnjo križevsko cerkev k maši! Kot žalostno posebnost graškega dijaštva je pribiti tudi „bručuške“ večere. Preden je dobil novodošli dijak — „bruc“ — častitljiv naslov in značaj pravega dijaka — „krokarija“, se je moral še podvreči izpitu „bručuškem“. V okrilju „Triglava“ so se prirejali vsakoletni „bručuški“ večeri z vsem mogočim slovesjem. „Stare hiše“ in „krokariji“ so poskrbeli, da so se mladi „krokariji“ opoili do nezvesti, potem so jih korporativno spravljali študirat skrivnosti zloglasnih hiš . . .

Navzlic vsem tem razmeram je vladala v „Triglavu“ nekaka edinost v društvenih in družabnih razmerah. V „Triglavu“ niso res valj načelnih vprašanj, na zunaj je društvo simpatiziralo z liberalizmom. Prvi načelni razpor se je pojavil koncem leta 1896, ko je „Triglav“ imenoval za svojega častnega člana pesnika A. Aškercja. „Rimski katolik“ je prinesel o Aškercjevih „Lirskih in epskih poezijah“ ostro, a povsem upravičeno kritiko. Po liberalnem gozdu je završalo, tudi „Triglav“ se je zganil v proslavo „svobodne misli“. Na občnem zboru, čigar edina točka je bilo imenovanje Aškercja za častnega člana, se je temu uprl med B., češ, da bi tako imenovanje pomenilo odganjanje dijakov katoliškega naziranja iz društva. V večno „sramoto“ se je vpisal ta protipredlog in predlagateljstvo ime v društveno kroniko; z vsemi glasovi proti nemu je bil Aškerc imenovan za častnega člana. Radi lepšega seveda niso omenili števila onih navzočih dijakov, ki so se glasovanja vzdržali.

Razpor je nastal. Začetkom leta 1897 je priredil

Ob lepi udeležbi dijaštva otvoril predsednik Strižič občni zbor in pozdravi predsednika osrednje Dijaške zveze, iur. Ogrizeka, na kar preide na dnevni red.

Najprvo je predaval tovariš Strižič o delu narodnih manjšin na Češkem. Temeljito obdelano predavanje je vzbudilo živahno zanimanje za narodno-obrambno delo pri nas in rodilo tudi stvarne sklepe glede dijaškega sodelovanja pri obrambnem delu. Debata, ki je bila jako živahna, je pojasnila marsikatero težkočo in prinesla tudi precej praktičnih nasvetov. — Sledi poročilo odbora:

Tajnik je napredoval v svoji korespondenci od lanskih 75 pisem na 314.

Tudi blagajničar je imel letos zaznamovati večji promet kot lani. Vseh dohodkov je bilo 546 K 68 v. Kar nas posebno veseli, je dejstvo, da si je dijaštvo ta denar samo prislužilo in ga tudi obrnilo v najkoristnejše namene: za izpopolnitev ljudskih knjižnic in v svrhu organizacije. Izmed dobrotnikov se je zahvalil odbor vlč. g. Lenartu, nadžupniku v Imavnju, in č. g. kaplanu Bukovšek, ki sta naklonila pododboru par svetlih kronic v podporo.

Predsednik Strižič poroča o delovanju pododbo-
ra v preteklem letu. Tovariši-člani so imeli v društvu 8 poučnih predavanj, priredili ljudske veselice z igro in poučnim govorom v Slov. Bistrici, na Polzeli, v St. Lenartu v Slov. gor. dvakrat, v Starem trgu, pri Sv. Trojici, v Halozah, na Ptuj in v Celju.

Večina teh prireditev je bila združena z dijaškimi sestanki, na katerih so se obravnavala razna organizatorična vprašanja.

Tako je vršil pododbor nalogo, ki mu je določena, skrbel je za dijaštvo in se onsvetil delu med ljudstvom.

Nato se je izvršila volitev odbora za prihodnje leto: Predsednik: Arnšek Andrej, medicinec; tajnik: Kramberger Ljudevit, jurist; blagajnik: Hanžič Jan-ko, bogoslovec.

Ko so se določili nekateri načrti za bodoče delovanje, je zaključil predsednik občni zbor.

Tiho in brez hrupa kakor vse delo, vršil se je tudi občni zbor. A že pregovor pravi: Tiha voda reže globoke struge. Tako je tudi z delovanjem Dijaške zveze. Posrečilo se ji je ustanoviti na Štajerskem močno katoliško-narodno organizacijo dijaštva, razpršila je vse pomisleke, ki jih je imelo ljudstvo doselej glede dijakov in pokazala, da ni več tistih časov, ko

„Triglav“ sijajen ples na Korist Družbi sv. Cirila in Metoda. Za to prireditev je mnogo bobnal in iskal in iskal prispevkov ne samo med graškimi Slovenci, a marveč tudi po domovini. Prireditelji so se hoteli „postaviti“ med slovanskim dijaštvom in nemškimi družinami za vsako ceno, zato niso posebno štedili z denarjem. Ko je o ti potratnosti izšel dopis v „Slovenec“, vrgli so iz društvene čitalnice „Slovenca“ in namišljenega dopisnika med B. iz društva.

Nekaj dijakov se je polagoma ločilo iz društva „Triglava“, ki so se potem vsak teden shajali na literarnih večerih. Vendar jih ni bilo toliko enotnega naziranja, da bi bili mogli misliti na ustanovitev slovenskega katoliškega akademičnega društva, kaj je v istem času celo „Danica“ na Dunaju štela komaj toliko članov, kolikor je potrebovala odbornikov. Nekaj graških visokošolcev je pa sodelovalo pri „Zori“ in vseh počitniških prireditvah katoliško-narodnega dijaštva.

Državnozbornske volitve leta 1896, ko je dobilo ljudstvo v peti kuriji prvič volilno pravico, so opozorile redke krščansko-misleče akademike na ogromno število slovenskega prebivalstva, izvečine delavstva, v Gradcu. Takrat so prvič nastopili, in sicer uspešno, socialisti. Ti so poznali delavstvo in najeli nekaj slovenskih akademikov za agitatorje med slovenskim delavstvom v Gradcu, Gratweinu, Ljubnem in po drugih industrijskih krajih Spodnje in Zgornje Štajerske. Krščansko misleči akademiki so se lotili težavnega dela, zbirati slovensko delavstvo pod slov. krščansko-socialno zastavo. Dolga in trnjeva je bila ta pot do prvih vspehov. Omeniti moramo indolenco slovenske inteligence v Gradcu, ki navzlic precejšnjemu svojemu številu ni imela nikakega društva. V socialnodemokratičnih strokovnih organizacijah za lesno obrt so imeli slovenski delavci svoje odbornike, imeli so celo socialdemokratično tamburaško društvo „Danica“, ki je delalo pri vseh mogočih prireditvah štafažo rdečkarjem.

PODLISTEK.

Desetletnica „Zarje“.

Naše vrlo, katoliško-narodno, akademsko teh. društvo „Zarja“ v Gradcu praznuje letos, kakor že večkrat javljeno, svojo desetletnico. Ker je v tem društvu bilo in je zbranih več naših štajerskih fantov in ker je „Zarja“ že marsikdaj delavno posegla v naše narodno-izobraževalne boje, zato se nam zdi umestno obstati nekoliko obširnejše pri tem dogodku. Kakor že zadnjič kratko sporočeno, je izdala „Zarja“ v proslavo svoje desetletnice spominsko knjigo „Dubilej“. V informacijo svojih cenjenih čitateljev prinašamo iz te zanimive knjige dva sestavka, ki se bavita z dobo pred obstojem „Zarje“, očitata njeno ustanovitev, zaznamujeta vsaj v glavnih potezah njen razvoj in naslikata plodno delovanje zadnjega časa. Oba sestavka sta zanimivo pisana, prvi od dr. Breclja iz Gorice, drugi od našega rojaka stud. iur. Antona Ogrizeka.

Pred „Zarjo.“

Slovenski visokošolci v Gradcu so se zbirali izprva v slovenskem akademskem in tehničnem društvu „Triglav“. V „Triglavu“ so se združevali akademiki in tehniki raznega naziranja, prevladala je seve navadno liberalna struja v tej ali oni obliki. Značilno je, da je „Triglav“ dosledno capljaj za dunajsko „Slovenijo“ v vseh uradnihih nastopih in izjavah, še bolj značilno je za slovenski narodni „Triglav“ in njegovo vzgajanje članov, da je vse polno „Triglavanov“, med njimi celo bivši predsednik, zatajilo v kasnejšem življenju svojo narodnost in dandanes stoji kot strupeni nasprotniki v prednjih vrstah naših rod-
nih sovražnikov.

Kot posebnost naših tedanjih (1890—1895) dijaških razmer nam je omeniti „Ilirijo“, nekako slovensko „bursenšaft“, ki se je hotela kosati z nemškimi

je bil dijak le nekaj izven ljudstva stoječega, ko je bil dijak ljudstvu tuj in ono zanj prenzko. Vzgojila je dijake, ki čutijo z ljudstvom, ki gredo med njega in mu hočejo tudi po svojih močeh pomagati. In dokler bo zasledovalo naše dijaštvo ta cilj, ostane tudi drago vsemu narodu, ki že komaj čaka, da pridejo ti mladi junaki iz šol in stopijo na čelo našim vrlim organizacijam. Dal Bog!

Po obnem zboru se je vršila ljudska veselica, pri kateri se je igrala dvodejanka: „Pravica se je skazala.“ Pred igro pa je govoril jurist Ogrizek v navdušenih besedah o Slov. dijaški zvezi in njenem pomenu za ljudstvo.

Za zabavo nam je skrbel vrli dijaški tamburaški zbor.

Polni veselja in zadovoljnosti smo se končno razšli, želeč mladim dijakom obilo uspeha na njih idealni poti.

Prekmursko pismo.

Radi zanimivosti prinašamo pismo našega prekmurskega prijatelja v narečju ogrskih Slovencev. — (Op. ur.)

Slovenskim obrtnikom in trgovcem.

Učitelji, ki so nastavljeni v Prekmurju, majo nalogo, da slovenskim dečkom, ki se hočejo učiti trgovstva ali obrtnije, poiščejo mesta pri madžarskih obrtnikih in trgovcih. Ti dečki se potom v takih mestih zvešema pomadžarijo, pa so z malim zadovoljni. Verjetno je tudi, da bodo dosti rajši se učili k Slovincem, kakor k Madžarom, ako se bo samo z njimi dobro ravnalo. Pa s takim postopanjem ne bi samo te dečke rešili od potučenja, nego bi se ojačil tudi stik med Slovinci na ta in na on stran Mure.

Še nekaj od ogrskih Slovencev.

Znano je, da ogrski Slovenci radi pohajajo hoke poti po Štajerskem. V tem pa nekateri tamkajšnji duhovniki, ki so prenapolnjeni z madžarskim duhom, vidijo nevarnost za madžarski (!) narod, zato si prizadevajo, še včasih s prižnice, zatreti ta romanja. Pa zaman! Ljüstvo nešče opustiti štajerskih božjih poti, nego jih še vsako leto več roma. Tudi letos so hodile velke množine k Sv. Trojici pa na Sladko goro itd. Pa ka da vsi ti romarji hvalijo štajerske Slovence, da so prijazni zlasti duhovniki, ki se z njimi „tak lipo slovenski pogovarjajo“. Ta romanja torej ne koristijo samo v duševnem, nego tudi v narodnem oziru.

Stare freške v Prekmurju.

Pri razdiranju stare sobočke cerkvi so v sakristiji, katera je nekdanj bila svetišče, našli jako stare freške. Nekatero podobe so poškodovane, druge pa so lepo ohranjene. Ta del stare cerkve so nato ohranili s freskami tak, da bo v novi cerkvi tvoril ozadje svetišča.

Enako stare freške so našli tudi v turniškoj cerkvi pred par leti. Tih je dosti več kak prešnjih, pa je ovekovečeno tudi ime slikarja. Strokovnjaki pravijo, da te freške shajajo z 11—12 stoletja. To so torej jako stari slovenski spomeniki.

Slovenskim krščansko-mislečim akademikom se je posrečilo po zimi 1898—1899 po večmesečnih bojih s socialnimi demokrati ustanoviti slovensko delavsko izobraževalno društvo „Napreju“ z izrecno krščansko-socialnim programom, izraženim v pravilih. Požrtvovalno sta podpirala mlado društvo poleg slovenskih lazaristov gg. kurat Ljubša in namestništveni tajnik Rojnik duševno in gmotno, druga inteligenca po ogromni večini je gledala vse to prizadevanje brez zanimanja. Slovenski krščansko-misleči akademiki so imeli v „Napreju“ svoje zbirališče in bralnico. V društvu so imeli redna predavanja za delavstvo in prirejali slovenskim družinam skromne zabavne večere. Spomladi leta 1899, ko je Slovenska krščansko-socialna zveza v Ljubljani razvila svojo zastavo in o tej priliki povabila vsa naša izobraževalna in strokovna društva na manifestacijsko zborovanje, so zastopali graški „Napreju“ trije delavci in dva dijaka. Tudi II. katoliškega shoda v Ljubljani l. 1900 se je „Napreju“ udeležil po svojih uradni zastopnikih, ki so izrazili željo, naj se v Gradcu osnuje katoliško akademsko društvo, enako dunajski „Danici“.

Jeseni leta 1900 je bilo že nekaj več krščansko-mislečih akademikov in dva tehnika v Gradcu, ki so se mnogokrat shajali, imeli predavanja ter ugibali, kako bi se dalo s pičlim številom ustanoviti katoliško dijaško društvo v Gradcu. Takrat je bilo mnogo srednješolskega naraščaja našega mišljenja, zlasti na Kranjskem, toda po večini so hodili mladi visokošolci na Dunaj v „Danico“. Štajerski naraščaj pa, prihajajoč v Gradec, je bil našemu naziranju večinoma nasproten.

Spomladi leta 1901 se je zgodila v „Napreju“ izprememba, kakršnih ima zgodovina katoliškega narodnega gibanja precejšnje število. Naši ljudje ustanove z ogromnim trudom in velikimi žrtvami društvo; ko se pa ta ustanova utrdi, prilezejo liberalni tihotapci in se ga polaste. Tako usodo je doživel graški „Napreju“, ki je vredna, da se jo otme pozabi.

Madžarizacija.

Madžarom se premali vidi uspeh, kateroga so dozdaj dosegli na poti madžarizacije, zato nameravajo v prihodnje z vekšv močvov pomnoževati svoj narod — s slovenskov krvvov. To nam kaže deštvo, da v zadnem časi pomnožujejo učiteljske moči v Prekmurju. V zadnjem časi so najprej nastavili tam več novih učiteljskih mest, pa je napunili z učitelji, trdimi Madžari, ki niti reči nevejo slovenski. Pa tega njim tudi ni treba znati, saj je šolarom ostro prepovedano, da v šoli nesmejo govoriti slovenski, samomadžarski. Čemu potom učitelju znati slovenski? One učitele, ki zna slovenski, nastavlajo — seveda s poboljšanim plačvov — na Hrvaškem v „julianske“ šole, pa v novem časi tudi v Bosniji, ker v tih šolah treba (!) znati slovenski ali hrvački.

Gospodarski paberki.

Najnovejši izkaz avstrijske banke.

Zadnji izkaz avstrijske banke od dne 15. t. m. je prvi po novih statutih. Izkazuje 83.080.000 K davka proste reserve na bankovcih, ker ima banka že pooblastilo izdati mesto 400 — 600 milijonov davka prostih papirjev. Brez te ugodnosti bi morala obdajati 116 milijonov bankovcev, čeprav je sedaj mrtva sezija.

Od 1. januarja 1911 je delala banka po starih statutih in je tičala ta čas skoro vedno v davčni obveznosti. Novi statut velja sicer do 1. januarja nazaj in zato odpade davek na papirje, toda škoda, ki jo je imel trgovski svet radi pomankanja denarja in visokih obresti, se ne da več popraviti. Če bi bila imela banka zvišani kontingent od 600 milijonov, bi bila le to samo dne 31. julija, in še tedaj samo nekoliko prišla pod davčno obveznost. Za sedanj letni čas tudi ni reserva 83 milijonov davka prostih not nič posebnega in se domneva, da bo v časi jesenskega trga banka zopet prišla pod davek. To pa ni posebnega pomena. Število bankovcev mora biti prilagojeno rednim trgovskim potrebščinam enega gospodarskega ozemlja. Za čas živahnije trgovine (jesen) in za izvanredne slučaje se pa lahko zavaruje z izdajo obdajenih bankovcev. Prevelik davka prosti notni kontingent bi povzročil sicer cen in številan denar, toda zapeljal bi marsikoga k lahkomišelnim špekulacijam.

Naša banka izkazuje sedaj 1696 milijonov zaloge v kovini in 2212 milijonov bankovcev. Nemška državna banka ima sedaj 1171 milijonov mark v kovini in 1586 milijonov papirjev; francoska banka ima pa 3173 milijonov frankov v kovini in 5046 milijonov bankovcev; angleška banka ima pa 39 milijonov pfundov v kovini in 30 milijonov pfundov v papirjih (990, oz. 750 milijonov kron).

Kakor se iz tega razvidi, kotira naša banka, kar se tiče zaloge kovine poleg angl ške najboljše; na 100 K papirjev odpade 76,6 K kovine. Naši papirji so torej kriti z čez 76% kovine, nemške državne banke z 74%, francoske pa z 63%. Naša banka je tedaj povsem enakovredna koleginja.

Monopol na užigalice.

Kakor hočejo vedeti razni listi, se je sedanja vlada že odločila, kako se hoče ta monopol izvesti. Na vsak način se bode moral tak monopol raztegniti ali na prodajo užigalic, ali pa na izdelek istih. Ako

bi se hotela vlada okleniti monopola na izdelek užigalic, morala bi hočeš nočeš monopolizirati izdelovanje užigalic, kakor tudi njih prodajo. Potemtakem bi morala država poddržaviti vse že obstoječe tovarne za užigalice ter samo poskrbeti za izdelovanje užigalic in njih prodajo, in sicer ne le v naši državi, ampak skrbeti bi morala tudi za izvažanje užigalic v inozemstvo. Proti takemu načinu monopoliziranja so se pa tehnikarji že izrekli, češ, da bi poddržavljenje zasebnih tovarn za užigalice trčilo ob jako velike težkove, in ravno tako in s še večjimi sitnostmi da bo združeno izvažanje užigalic v inozemstvo, ako bi je hotela vlada oskrbovati v lastni režiji. Nameravalo se je tudi oddati v najem monopol na užigalice kakš privatni družbi, a ta misel se je kmalu opustila. Zato pa prevladuje mnenje, da bode država monopolizirala le prodajo užigalic ter da bode poddržavljenje zasebnih tovarn za užigalice opustila. Vsled tega bi zasebne tovarne še nadalje smele obstojati, ampak produkcija užigalic v njih bi se omejila na nek določeno količino. Finančna uprava bi kupovala od zasebnih tovarn užigalice za določene cene in bi potem iste sama prodajala po zvišani ceni. Prodajo užigalic bi potem prevzeli tobakarnarji in druge trgovine, ki bi bile za to določene. Za izvoz užigalic v inozemstvo bi država ne skrbela, marveč bi istega oskrbovale tovarne.

Dandanes se izdelava v obeh državnih polovicah 178 milijard komadov užigalic v skupni vrednosti 27 milijonov kron. Od teh užigalic se porabi v naši državni polovici 100 milijard komadov užigalic v vrednosti 15 milijonov kron, dočim se jih porabi v ogrski državni polovici 46 milijard v vrednosti 7 milijonov kron, v Bosni in Hercegovini pa se jih porabi dve milijardi in pol v skupni vrednosti 300.000 kron. Prodaja užigalic v Avstriji, katero bi odslej prevzela država, bi znašala 75 milijard, na Ogrskem 31 milijard, v Bosni in Hercegovini 6 milijonov in en četrt komadov užigalic v skupni vrednosti 4 milijone kron. V kompetentnih krogih so mnenja, da država vsaj v začetku ne bode imela nobenega posebnega dobička od prodaje užigalic, kvečjemu bode dobila država pri tej prodaji 5 do 6 milijonov kron.

Predprodaja hmelja.

V „Slov. Narodu“ razpravlja odvetniški koncipient pri dr. Schweitzerju v Ljubljani, dr. Florijan Kukovec, o predprodaji hmelja ter polemizira s plitvo razpravo dr. Kalana o istem predmetu. Z ozirom na pravno vprašanje glede predprodaje hmelja ponovno opozarjamo svoje pristaše, naj se obračajo na dr. Benkoviča, ki jim je v tej zadevi brezplačno na razpolago. Dr. Benkovič je sam izboren jurist, znano mu je tudi pravno naziranje sodnikov, vsled tega bodo zvedeli hmeljarji pri njem za popolnoma varno pot.

Iz dopisov, ki jih priobčuje „Slovenski Narod“ iz Savinjske doline, se še vedno razvidi, kako neljuba je mešetarjem akcija dr. Korošca in tovarišev. Seveda, ako bi se naši poslanci ne vtikali v take „izključno trgovske zadeve“, kakor liberalci pravijo, potem bi slovenskim in nemškim židom tudi napitnine ne trebalo dajati in zaradi difference predprodanega in pridelanega hmelja bi se začele pravde, pri katerih bi služili advokatje liberalne stranke.

Akcija poslancev Slovenske kmečke zveze je imela svoj vspeh, ki ni bil v neželjo zaključen s koncesijami židov. Še vsak dan dobivamo poročila, da

Navzoči odposlanci „Danice“, ki jih je bilo malone toliko kolikor pravih članov ravnokar porojene „Zarje“, so v svojem in svojih somišljenikov imenu izrečeno obljubo več kot v polnem obsegu izvršili in utrdili v razvpitem Gradcu drugo vzgajališče slovenske katoliške inteligence. Starešina novorojene „Zarje“ je na tem obnem zboru s Prešernom ternal: „Kaj pa je tebe treba bilo!“ a njegov poziv: „Vendar bom srčno ljubila te!“ je našel toliko požrtvovalnega odmeva med navzočimi „Zarjani“ in „Dančarji“, da se danes kakor vsak drugi „Zarjan“ iskreno veseli nepričakovanega notranjega in zunanega napredka — „Zarje“!

Ob desetletnici.

„In Zarije trak razganja nam mrak.“

To sladko zavest uživajo ob desetletnici „Zarje“ ne samo „Zarjani“, ampak tudi graški Slovenci. Kajti ravno ob desetletnici „Zarje“ je pognala graška slovenska organizacija tako lepo cvetje in obrodila tako bogate sadove kot še nikdar poprej.

Slovensko kat. izobraževalno društvo „Kres“ v Gradcu je tekom dveh let po prizadevanju „Zarjanov“ zadobilo značaj najbolje organiziranega in najbolje discipliniranega društva. Jasnost in odkritost v načelih nam je pridobila marsikaterega delavnega prijatelja, katerega nam je nekdanja prevelika obzirnost in tolerantnost v „Domovini“ odbijala. S temi prijatelji je dobil „Kres“ najtrdnjšo podlago in najzanesljivejšo poročstvo za svoj nadaljni razvoj. Ravno ta struja je vtisnila „Kresu“ pečat resnično katoliškega društva in ga obvarovala pred marsikatero mladostno neprevidnostjo. Izprva majhna četica neustrahšenih in odločnih bojnikov je narasla ob desetletnici „Zarje“ na dvesto, kakršnega števila še dozdaj ni doseglo nobeno slovensko društvo v Gradcu.

ljudomili in krščanski kupci izplačujejo mnogo več, nego se je v nedeljo obljubilo. To je lep uspeh, za katerega pa žanjejo naši poslanci, kakor ni drugače pričakovati, le zmerjanje in psovanje savinjskih ljudskih izkoriščevalcev.

To stoji, ako bi ne bilo pritiska od naše strani, bi ne bilo nobenih koncesij. Žalski liberalci so se postavili odločno na stran hmelnjskih kupcev. Zaupnik liberalne stranke dr. Kalan je bil ob enem zaupnik židov, ki so mu poverili svojo odklonilno resolucijo. V tej osamelosti se je zavzela za hmelnjarje Slovenska kmečka zveza, kar se ji v Savinjski dolini ne bo pozabilo. Liberalci imenujejo v „Slov. Narodu“ od srede sicer to stališče „oslarijo“, toda kdo se za liberalce dandanes briga? Dr. Korošcu odrekajo vsled intervencije vso pamet, češ: „Pameten poslanec bi se v tako zadevo, ki je izključno trgovska, niti ne vtičal.“ Gotovo tudi dr. Korošcu sodba liberalcev ne sega nikdar do dna, in tako bi bil facit cele akcije le pravzaprav ta, da se je za hmelnjarje vendar-le, kljub nasprotovanju savinjskih liberalcev, nekaj doseglo.

Nerazjasnjeno je do sedaj samo to, ali je tudi Hmelnjarsko društvo kaj krivo na tem, da se je odklonilo župane in poslance od posredovanja pri predprodaji. Potem seveda bi završelo po celi Savinjski dolini, kajti v teh zadevah ljudstvo ne pozna nobene šale. Kdor ni z njim, je proti njemu.

Hmelnjska svetovna letina. Po poročilu „Saazer Hopfen- und Brauerzeitung“ bo letošnja hmelnjska letina sledeča v primeri z l. 1910:

Dežela.	na ha	1911 met. stot.	1910 met. stot.
Bavarsko	17784	85000	221574
Vrtenbersko	3353	35000	48180
Badensko	1106	5000	17250
Druge nemške dežele	1136	8000	14386
Elsas-Lotringen	3970	60000	93412
Skupno v Nemčiji	27348	193000	394803
Češko	14715	113000	229000
Štajersko	2310	20000	28528
Moravsko	618	5000	7404
Galicijsko	2293	9000	16468
Gornje Avstrijsko	522	4000	6140
Skupno v Avstriji	20458	151000	287540
Ogrska	963	18000	17380
Francosko	2780	35000	53832
Belgija in Nizozemsko	1856	52000	48400
Rusija	9052	40000	57916
Angleška	13154	320000	321060
Amerika	17920	370000	398200
Avstralija	730	15000	12000
Skupna svetovna letina na ha	94261	1194000	1591130

Hmelj. Poročilo iz Žatca dne 22. avgusta. Z obiranjem hmelja je večina hmelnjarjev v okrožju Žatca že končala; sploh bo hmelnjska trgatve v nekaj

Med tem, ko so se morali podati izkrajja „Zarjani“ na polje najpodrobnejše agitacije, si je „Kres“ to leto toliko pripomogel, da so mu jo lahko odšle z mirnim sremem prepuščili, sami pa so se s tem večjo vmeno posvetili podrobnemu izobraževalnemu delu med „Kresjani“. Šele sedaj je mogla „Zarja“ misliti v „Kresu“ na specializiranje organizacije, šele zdaj je mogla „Zarja“ snovati v „Kresu“ društvene odseke in zbirati „Kresjane“ v različnih krožkih. Naj omenim med temi odseki le Dekliško zvezo in vrlega Orla, ki sta šele to leto prav pokazala, kako da sta potrebna.

Pri tako velikemu številu članov pač glavnemu odboru ni bilo več mogoče natančneje spoznati posameznih članov in njihovih teženj, pregledati takoj vse društveno gibanje in odpraviti namah morebitne nerednosti v društvu. Odbora Dekliške zveze in Orla pa sta svojo nalogo rešila v polnem obsegu. Komaj sta bila oba odseka ustanovljena, se je začelo živahnejše gibanje v „Kresu“, kajti dekleta in fantje so s svojo živahnostjo drug drugega izpodbujali na delo. Nihče ni hotel zaostajati, ampak korakati so hoteli vsaj v isti vrsti, če že niso mogli drug drugega prekašati. In tovariša „Zarjana“, ki sta vodila oba odseka, sta morala tu ali tam porabiti vso svojo zgovornost, kaj sta pomirila delazželjne člane svojega odseka, ako je kateri izmed odsekov preko drugega prevzel kako delo.

Ze več let so „Zarjani“ gojili željo, preskrbeti tudi graškim Slovincem večji oder, na katerem bi lahko uprizarjali domače slovenske igre, ki bi naj gledalcem nudile pošteno, boljše zabavo, ob enem pa tudi vcepljale veselje in ljubezen do materinega jezika in domačega življenja. In v resnici se je „Zarja“ to leto posrečilo s pomočjo „Slovenske Straže“ in pa Slovenske dijaške zveze realizirati svojo staro željo. Dne 25. marca t. l. je „Kres“ prvič nastopil na slovenskem odru v Gradcu in otvoril dolgo serijo slovenskih iger. Najlepše zadoščenje za svoj trud so dobili vrli „Zarjani“ že pri prvem nastopu na odru ob pogledu na veselja žareče obraze gledalcev, ki se niso mogli načuditi pristnim slovenskim obrazom v domači noši in zabavnim pogovorom v pristnem domačem narečju.

Doslej so mogla slovenska društva v Gradcu prirediti le veselice najprimitivnejše vrste, katerih vrhunec je bil ples. Z novim slovenskim odrom pa je „Kres“ prestopil enkrat za vselej prag nekdanje enoličnosti in primitivnosti ter tudi v tem oziru pokazal, da je v resnici izobraževalno društvo. Izobraževali

dnevih dokončana. Kakovost hmelja je zadovoljiva. Količina pa je letos več kot za polovico manjša od lani. Kupčija se razvija zadnje dni mirno. Proda se vsak dan okrog 100 bal, in sicer 50 kg za 430 do 460 kron. Cene so torej zadnje dni malo nazadovale, kar se pripisuje dejstvu, da imajo kupci več blaga na izbiri. Prva blago se prodaja po 4'80 K 50 kg. Kupujejo hmelj domače in inozemske pivovarne. — Na deželi je povpraševanje za hmeljem še vedno veliko. Mnogo hmelja se še kupi iz prve roke, vendar ne ponujajo kupci več tako visokih cen, kot v začetku trgatve. Splošno se pričakuje letos velika napetost v hmelnjski kupčiji. Od vseh strani prihajajo poročila o slabi letini.

Politični pregled.

Ceško-nemška pravna pogajanja.

Povodom bivanja češkega namestnika kneza Thuna na Dunaju, bo imel ta konferenco tudi z ministrskim predstojnikom baronom Gautschem. Vključ vsem tem vestem pa še ni gotovo, ali bo prišel namestnik res v Ischl ali ne. Gotovo pa je, da si obeta baron Gautsch od pogovora z namestnikom mnogo vspeha. Svetla točka v vprašanju češko-nemške sprave je, da sta se obe skupini veleposestva izrekli za spravo, ki jo zahteva zlasti obupni položaj deželnih financ.

Ogrsko.

Povodom cesarjevega rojstnega dne je prišlo v Varaždinu do demonstracij proti mažarski zastavi, ki je bila razobešana na poslopju tamošnjega finančnega ravnateljstva. Ogorčeno meščanstvo in dijaštvo, ki se je zbralo pred poslopjem, je grozno hrupelo in prišlo bi do razbijanja, da ni došel še pravočasno župan dr. Pero Magdič, ki je s svojim vplivom miril občinstvo. Na intervencijo dr. Magdiča je finančni ravnatelj umaknil zastavo. Čim se je to zgodilo, je zaorilo veselo vslikanje med množico, ki je potem pod hrvaškimi zastavami obhodila mesto, pevajoč narodne pesmi.

Nemčija.

Berolinska „Die Post“ graja, ker je neka korespondenca objavila, da gradi Nemčija 14 podmorskih čolnov, tako da bo šlo nemško podmorsko brodogradnje 26 enot. Podmorske čolne građe v Kielu in v Danzigu.

Obisk srbskega kralja Petra na Dunaju.

Z ozirom na poročila, da namerava bolgarski car Ferdinand posetiti avstrijskega cesarja na Dunaju, je zopet čuti glasove o enakem posetu srbskega kralja Petra na Dunaju. Klakor znano, je bil ta obisk nameravan že meseca junija, pa so ga tedaj z ozirom na zdravstveno stanje avstrijskega cesarja prenesli na letošnjo jesen. Tedaj se je mnogo razpravljalo o tem, ali je bil tej odgoditvi povod res le

se ne bodo le gledalci sami, ampak tudi „Kresjani“ igralci, ker se bodo polagoma pod spretnim režiserstvom „Zarjanov“ privadili nastopati perfektno tudi pri težjih igrar. „Kres“ je pridobil z novim odrom tudi veliko na svoji moči in trdnosti, kajti društvo, ki nudi svojim članom vedno dovolj dela, je sposobno, svoje člane tudi obdržati in ravno igre so odprle „Kresjanom“ obširno polje podrobnega društvenega dela.

Pred vsemi preteklimi leti pa se odlikuje to leto po predavanjih in kurzih „Zarjanov“ v „Kresu.“ Malodane vsako nedeljo so tukaj predavali „Zarjani“ o najrazličnejših predmetih in širili „Kresjanom“ duševno obzornje. Med tednom pa so se redno vršili v „Kresu“ tečaji, katerih so se fantje z velikim veseljem udeleževali. In če ne bi bili „Zarjani“ s temi kurzi nič drugega dosegli, kakor da so udeležence zainteresirali za pereča življenjska vprašanja, bi bili lahko ob desetletnici zadovoljni. Gotovo so pa dosegli več; in to se bo pokazalo tedaj, ko bodo letošnji udeleženci prišli na dom in začeli tam praktično izvajati to, kar so se v Gradcu, v tujini, a vendar med domačimi, naučili. Hvaležna bo „Zarjanom“ domovina, ko bo videla, da se njeni sinovi iz Gradca ne vračajo nazaj kot brezverci in ničvredneži, ampak kot razumni in razsodni poštenjaki.

Živo mi je še v spominu oni popoldan, ko je predaval v „Kresu“ tovariš dr. Malnerič o družtvih za brezposelne služkinje. Naenkrat je zavladalo med „Kresjankami“ sveto navdušenje za uresničenje nove misli. Vendar se nam je zdela pot do novega cilja še dolga, dolga, daljša celo, nego je v resnici bila; vendar se nismo vstrašili. Takoj smo začeli misliti, kako najlažje novo misel realizirati in delati načrte — vsak po svoje. Razume se, da niti eden teh načrtov ni obveljal, glavno pa je, da je „Zarja“ tekom 2 let plemenito misel dr. Malneriča uresničila.

Dne 23. aprila 1911, na cvetno nedeljo, smo si ustanovili poselsko zavetišče „Društvo sv. Marte“ v starih „Kresovih“ prostorih, ki so bili nabito polni. Tri tedne pa smo s požrtvovalnim sodelovanjem čast. gospoda župnika Janeza Kalana, tovariša dr. Rožiča in drugih gospodov definitivno sklenili kupno pogodbo za bodoči „Martin dom.“ In ko je na običnem zboru novoizvoljeni podpredsednik cand. iur. Ant. Ogrižek navzoče nekako slovesno vprašal, odobri li občni zbor nakup društvene hiše v Prokopigasse 12, so završali kot iz enega grla — klici hvaležnega odobravanja.

ozir na zdravje našega cesarja, ali pa so bila morda le besna hujskanja mažarskih listov, ki porabljajo vsako priliko za hujskanje proti slovanski Srbiji, katera s svojim naravnim bogatstvom tvori veliko nevarnost za ogrske agrarske velikaše in židovske prekupce. Kakor poročajo sedaj z Dunaja, poseti srbski kralj Peter našega cesarja najbrž meseca oktobra. Ob enem se zagotavlja, da pred srbskim kraljem ne pride noben balkanski vladar na Dunaj.

Nemčija in Francija.

Francoski poslanik Cambon se vrne dne 28. t. m. v Berlin. Tedaj pride tudi nemški državni tajnik Kiderlen-Wächter s počitnic iz Švice; pogajanja se bodo nadaljevala koncem avgusta ali pa v začetku septembra. V francoskih vladnih krogih so prepričani, da se pogajanja ugodno završe.

Crnogora.

Črnogorsko ministrstvo je demisioniralo. Kralj Nikita je sprejel demisijo ter znova imenoval Tomaroviča za ministrskega predsednika. Notranji minister in finančni minister sta ostala, za vojnega ministra je bil pa imenovan Vukotić, za justičnega in naučnega ministra Dožić, za zunanjega ministra pa dosedanji poslanik v Škadrju Gregovič.

Proti Poljakom na Pruskem.

Pruski shodni zakon dovoljuje, da se smejo v volilnem času vršiti zborovanja tudi v poljskem jeziku. Ker Poljaki (kakor je umljivo) povsod, kjer je le možno, uporabljajo to drobtinico zakonske dobrote, zahtevajo sedaj nemško-nacionalni zagrizenci, da naj pruski državni zbor sklene jezikovni zakon, po katerem naj bi bila uporaba poljščine prepovedana tudi za časa državnoborskih in deželnoborskih volitev. In ti zagrizenci zahtevajo še za-se ime „svobodomselne“ stranke!

Rusija.

„Tribuna“ poroča, da bo car Nikolaj podelil knezu Ivanu povodom njegove poroke s princezino Jeleno naslov velikega kneza. Najpozneje se izvrši to imenovanje ob novem letu.

Italija.

Komisija, ki ji je bilo poverjeno preiskavanje vzroka, zakaj je nasela oklopnica „San Giorgio“, je dognala in ugotovila, da je vzrok tej nesreči premiščanje boje, (boje so na morskem dnu zasidrani plavajoči kovinasti sodi, ki služijo pričvrstitvi lažlj ali pa signaliziranju ladijam nevarnih peščin in čeri), kar znatno ublažuje krivdo poveljnika in pomorskih častnikov, dasi je ne odpravljaja popolnoma. Mornariški minister je na podlagi preiskave na nedoločen čas suspendiral poveljnika Albenga; poročnik Strétti je dobil tri mesece ječe v trdnjavi, a poročnik Bordigioni strogi zapor. Druga preiskava dožene, kdo je odgovoren za premestitev boje.

Portugalska.

Iz Lizbone poročajo dne 25. t. m.: Predsednikom portugalske republike je bil v narodnem zborovanju z 121 glasovi izvoljen Arriaga. Tej volitvi sledi volitev 71 senatorjev. Okoli vladnih poslopjij je vse polno občinstva.

Home-rule za Irsko.

Po zadnjih dogodkih v angleškem parlamentu so se Irski znatno približali svojemu cilju: priborenju avtonomije ali home-rule za Irsko. V silnem boju, ki se je bil v zadnjem letu med angleškimi liberalci in konservativci, so bili okrog 80 poslancev močni Irski jeziki na tehtnici. Samo z njihovo pomočjo se je posrečilo sedanji Asquithovi vladi izbojevati zmago in prisiliti lorde, da so sprejeli takomenovano „veto“-postavo, po kateri bo onemogočeno, da bi gosposka zbornica preprečila kak sklep ljudske zbornice, v prvi vrsti če bo gospodarskega značaja. Za svoje zvesto sodelovanje so zahtevali Irski od vlade protiuslug in to je seveda home-rule. Kvintesenca vse irske politike od nekdaj je: home-rule. Asquith, ki je hotel zmagati konservativce, se je udal Ircem in jim zagotovil home-rule. Sedaj, ko je boj med obema angleškima strankama za enkrat dovršen, bodo gotovo prišli Irski po svoje plačilo.

Oglejmo si nekoliko irske strankarske razmere. Pravzaprav imamo dve stranki, toda v poštev pride skoro samo ona irskih nacionalistov, ki ima, izvzemši 7, vse mandate. Ta stranka je zelo podobna nemškemu centru. Tako na primer najdemo med njenimi poslanci v angleški zbornici 8 protestantov. Njen voditelj Redmond se je izjavil v svojem zadnjem govoru v Dublinu tako-le: „Irska hoče parlament, v katerem naj ima vsak stan in vsaka stranka svoje zastopnike. V njem naj bo trgovec, literat, obrtnik, delavec, kmet, umetnik, katolik, protestant in presbyterijanec. Mi hočemo enakost, pravičnost in toleranco za vse. Samo nekaj nočemo in ne bomo nikdar trpeli: superioriteto enega samega stanu ali ene same stranke.“ Gotovo, prav lojalne besede in upati smemo, da bo pravična stvar katoliških Ircev končno srečno zmagala.

Perzija.

V Lerabu so napadli trije Armenci in en Tartar maraškega guvernerja, ki je ostal nepoškodovan. Napadalec so usmrtili.

Perzijske vladne čete so zasedle pristanišča ob Kaspiškem morju in bivšega šaha na ta način popolnoma obkolile.

Nekateri listi so poročali, da namerava turška vlada aktivno nastopiti proti prodiranju bivšega šaha Ali Mohameda. Turška vlada pa to dementira in izjavlja, da bo ostala popolnoma nevtralna. Prepričati hoče edino-le, da bi kurdijska otmejna plemena podpirala pristaše Ali Mohameda.

Turčija.

Turški državni zbor se skliče dne 14. oktobra, da potrdi Albancem dovoljene ugodnosti.

V Sandžaku Benatu se vstaki še niso udali.

Novo mohamedansko vseučilišče se ustanovi v Damasku.

Slinovka.

Ker se ta bolezen zopet razširja v naši deželi, je treba, da se podajo živinorejcem navodila, kako se naj postopa, da vsaki svojo živino varuje okuženja, ter zabrani razširjanje te zelo nalezljive bolezni.

1. V času, ko se kuga na gobcu in na parkljih razširja, naj gospodarji vestno skrbijo, da osebe, ki goved, ovce, kože in svinje oskrbujejo, ne pridejo v dotiko z drugimi domačimi osebami, pa tudi ne hodijo od doma, ter ne občejujejo s sosednimi ali tujimi ljudmi. Na vsak način naj se brezobzirno zabrani ponočno vasovanje mladine.

2. Osebe, ki živino oskrbujejo, naj nosijo posebno obleko in obutev pri hlevskih poslih, katero pa naj vsakokrat, preden zapuste hleve, odložijo ter si skrbno umijejo roke in lice.

3. Posamezni gospodarji in njihova družina naj nikakor ne obiskujejo gospodarstev in hlevov drugih gospodarjev. Ako pa kam gredo in se zopet vrnejo domov, naj skrbno osnažijo obleko in obutev, pa ne na dvorišču blizu hleva ali gnojišča.

4. Odločno se naj zabrani povsod vstop, v stanovanje ter na dvorišče in v hleve vsem tujcem, posebno pa živinskim mešetarjem in trgovcem, mesarjem, živinozdravniškim mazačem, konjedereem, potujočim kramarjem, beračem itd.

5. Otroci na okuženih gospodarstvih naj ne hodijo v šolo, niti na se ne potepajo okrog.

6. Goveja živina, ovce, kože in svinje naj se za časa kužne nevarnosti ne kupujejo, niti ne spravljajo na skupne pašnike, tuje živali se pa naj nikakor ne postavljajo v domače hleve.

7. Plemenite navedenih živali naj se v času kuge ne gonijo k plemenjaku iz domačije na tuji dvor.

8. Psi, mačke in kuretnina se naj zapirajo; če pobegnejo, se pa naj pokončajo.

9. Tla v hlevih naj se polijejo pri vstopih in po hodnikih, kakor tudi v žlebovih, kjer odteka gnojica, vsak dan z apnenskim beležem, ki se naj po močnosti napravi sproti iz živega apna.

10. Gnoj naj se skrbno izkida vsak dan sproti na gnojišče, ter se naj tam poliva z apnenskim beležem, ali kar je še boljše, potrosi z živim apnom.

11. Če bi se pri živini zapazila, ali tudi samo le sumila kuga na gobcu in parkljih, se to ne sme zamolčati, temveč se mora nemudoma naznaniti obče predstojniku, da pri pristojnem c. kr. okrajnem glavarstvu izposluje uradnega živinozdravnika, ki potem ukrene, kako ozdraviti okuženo živino in zabraniti nadaljnje razširjanje kuge.

Raznoterosti.

Iz finančne službe. Finančno ministrstvo je imenovalo davčnega upravitelja Karola Exela v Mariboru, Ivana Klopčiča, J. Fettingerja v Lipnici, O. Czecha v Ernovžu in M. Lešnika v Mariboru davčnim nadupraviteljem za službeno področje finančnega deželnega ravnateljstva v Gradcu. — Fran Ravnikar, davčni upravitelj v Radovljici in Adolf Ruda v Ljubljani, sta imenovana davčnim nadupraviteljem za službeno področje finančne direkcije v Ljubljani.

Romarskega vlaka k Mariji Pomagaj na Brezje letos ne bode. Kakor nam poroča južna železnica, se ravnateljstvo državnih železnic v Trstu do danes ni odgovorilo na njeno dotično pismo glede voznega reda. Vlaka zato ni več mogoče organizirati, vsled česar mora za letos romanje izostati.

Iz šole. Izpraznjena so sledeča učiteljska mesta: Na ljudski šoli v Sladki gori učiteljsko mesto III. krajevnega razreda; prošnje je vložiti do 5. septembra. — V Ivniku mesto definitivnega učitelja na 6. razredni deški šoli; prošnje do 8. septembra. — Na 3. razredni ljudski šoli pri Sv. Martinu na Pohorju je razpisano mesto učitelja II. krajevnega razreda; prošnje do 16. septembra. — Na deški ljudski šoli v Studencih pri Mariboru sta razpisani mesti dveh definitivnih učiteljev; prošnje do 15. septembra. — Pri Sv. Petru v Radgoni je na 6. razredni mešani deški šoli razpisano mesto definitivnega učitelja II. krajevnega razreda. Kompetenčni termin je 30. september.

Zaroka. Zaročil se je g. Fran Rakovič, nadzornik Nizozemske zavarovalne družbe na življenje v Celju, z vrljo rodoljubkinjo, gđe. Lojziko Dolinarjevo od Sv. Miklavža pri Ormožu.

Slučaj. ki ni slučaj. Pri volitvah v okrajni šolski svet za Šaleško dolino so volili slovenski liberalci z Nemci proti naši čisto slovenski listi. Sicer jim vse združenje ni nič pomagalo in so oboji propadli, toda ta slučaj zopet z bengalično lučjo osvetljuje liberalno narodnjaštvo. Čeprav delajo Nemci z vso silo na ponemčenje Šaleške doline — nemški šoli v Šošanju in Velenju — vendar se slovenski liberalci ne

sramujejo siliti v okrajni šolski svet Nemce. Poleg Hansa Woschnagga in še enega Nemca je na tej združeni listi figuriral kot zastopnik slovenskih liberalcev do sith poznati župan Žagar iz Topolšice in še dva liberalca iz Družmirja. Vsak pošten Slovenec se mora z gnusom obrniti od stranke, v kateri so taki ljudje. Liberalcu je pač iz strankarskih interesov naproday vse.

Vedno nižje padajo naši liberalci z dr. Kukovecem vred. Človek bi niti ne verjel, da se more kaj takega sploh zgoditi v kateribodi slovenski stranki. Gospodinjska šola na Teharjih gotovo ni nikomur na poti, in ne služi ne eni ne drugi stranki, ampak je res samo gospodinjska šola. Vkljub temu se zaganja znani frkovec v „Slov. Narodu“ v to šolo, jo napada in hujska proti deželni podpori, ki pa je šola niti nima. Ignoranca in aroganca sta si sestri!

Spomenik kardinalu Missiji na Sv. gori pri Gorici je že izgotovljen. Izdelal ga je goriški umetni klesar gospod Bitežnik. Delo je krasno. S postavljanjem se je že pričelo. Opozarjamo romarje, da si ogledajo spomenik. Kamen tehta 3000 kg.

Dr. Sernee Janko v Celju naznanja v graških nemških listih, da se je vrnil in zopet ordinira. V naše slovenske liste takih sporočil ta ultra-narodnjak seveda ne pošilja, če prav mu je denar naših ljudi prav ljub. Brez komentarja.

Svinjereja. Največ skrbi povzroča kmetu že sedaj, kako bo prezimil svinje, da jih ne bo treba po nizkih cenah prezgodaj oddati. Potovalni učitelji bi naj z nasveti že sedaj šli med ljudstvo, kajti če pridejo še le ob Velikinoči z učenimi predavanji o prezimovanju svinj, je taka predavanja lepo slišati, ampak so le akademične vrednosti. Gospod Holz, hie Rhodus, hic salta!

Štajersko.

Mariborske novice.

Umrl je dne 25. t. m. v tukajšnjem frančiškanskem samostanu č. p. Krizolog Spur. Mlad in goreč redovni mašnik, rojen v Krapju, župnija Ljutomer, dne 17. maja 1886, je še le pred letom dovršil svoje bogoslovne študije ter je želel iti na Kitajsko ali v druge paganske kraje oznanjevati sv. Kristusovo vero; pa lotila se ga je potuhnjena sušica ter mu prekrizala njegove idealne načrte. Pogreb bo dne 26. t. m., ob 4. uri popoldne. N. v m. p.!

Maribor. V torek, dne 22. avgusta je umrl Janez Lorber, posestnik v Mariboru, in tast deželnega odbornika g. Franca Robiča. Pogreb se je vršil v četrtek, dne 24. t. m. popoldne. Rajni je bil star 87 let.

Naš Orel se je pretečeno nedeljo, dne 20. avg. udeležil lepega narodnega slavlja v korist „Slov. Strazi“ pri St. Petru. Prihodnjo nedeljo, dne 27. avgusta pa se udeležijo mariborski Orli tudi veselice Bralnega društva v Hočah. Povsod, kamor pridejo naši vrli Orli, vzbujajo zanimanje in vse se veseli lepega napredka priprostitih naših fantov. Posebno ugodno upliva nastop Orlov povsod na mladino. Mnogi fantje, ki se poprej ne brigajo za mladeniško organizacijo, postanejo ravno po nastopu Orlov navdušeni za napredek. Torej na svidenje prihodnjo nedeljo v Hočah!

Pobrežje. Pretečeno soboto je prišel mizar Jože Nudl k branjevcu Ivanu Šilaku v Pobrežju in je začel tam delati prepir in nemir. Ker ga je radi tega Šilak zavrnil, ga je Nudl zgrabil in ga tako hudo vrigel ob leženo omaro, da si je Šilak pri tem več reber strl.

Od pošte. V Mariboru imamo sedaj 20 pismo- noš, ki raznašajo samo pisma. Dosedaj jih je bilo 17; ker so sedaj trije več, so morali tudi mesto razdeliti v več raznoševalnih okrajev. Prej je bilo teh okrajev 17, sedaj jih je 20 in so radi tega nekoliko manjši. Pač pa se je pritegnilo v delokrog mestnih pismo- noš tudi del Karčovine, ki je ob Kokoschinegovem drevo- redu.

Ptujske novice.

Ptuj. Žalostne so razmere med mladino v Ptuj-ju in okolici. Nesrečni šnops nam je ugonobil že marškaterega slovenskega fanta. Po žganjarnah se s šnopsom, plesom in „Štajercem“ zastruplja mnogo naših fantov. Koliko naše mladine je ravno radi teh nesrečnih razmer postalo nesrečne. Pozdravljati moramo torej misel, da se v Ptuj ustanovi telovadni odsek Orel, ki bi naj združil vse pošteno misleče mladeniče pod svoje okrilje ter skušal pridobiti že zapeljane fante zopet nazaj na pota poštenosti. Sestanek, na katerem se bo ustanovil Orel, se vrši v nedeljo, dne 3. septembra ob 9. uri dopoldne v minoritskem samostanu v Ptuj. Fantje v Ptuj in okolici, vsi prav pristrčno povabljeni!

Ptuj. Hudo se dajejo Nemci Malikovega in Rauterjevega kalibra. Boj zavzema vedno bolj resno lice. Opozicija postaja močnejša. Pritisk Ornič-Rauterjeve klike na opozicijo bo rodil za prve najbrž neugodne posledice. Povod za prepire in boje dajejo pred vsem bivše volitve v ptujski občinski zastop, ki so se vršile ustmeno. Ornigovci trdijo, da radi tega, ker se je sicer bati, da bi Slovenci ali soc. demokratije prišli do moči, če bi bile volitve tajne, se ne sme spremeniti volilnega reda. Pisano kot pes in mačka se gledata obe ptujski nemški stranki. „Marburgerca“ očita Ornigu, da skrbi n. pr. za svoj dobrobit, ko se gre za oddajo pečiva za Studenten- in Mädchenheim itd., ker mu nese to mastne tisočake. Ornigovi pristaši so pričeli metati malikovce iz nemških društev in zavodov; posebno čudno pa je bilo postopanje glavne klike pri

vprašanju županstva. Stvar dobiva zelo zanimivo obliko. Če bo znala opozicija ves boj in njega posameznosti izrabiti, bo Ornigovi kliki tekom časa v Ptuj odklenkalo.

Celjske novice.

Celje. Že zopet — alkohol! Iz Celja nam poročajo: Minolo nedeljo so popivali pri gostilničarju Fr. Novaku pri Sv. Janezu nad Prožinom Ivan Lah, Anton Pinter in drugi. Proti 9. uri je prišlo do pretepa, pri katerem je potegnil Lah svoj žepni nož iz A. Pinterja parkrat tako močno sunil v prsa, da se je isti onesveščen in smrtno ranjen zvrnil. V brezupnem stanju so ga prepeljali v bolnišnico v Store, morilca pa so izročili okrožnemu sodišču v Celju. Tako je zahteval nesrečni alkohol že zopet dve žrtvi: enega je spravil v prezgodnjo jamo, drugega v sramotno ječo!

Tudi lovec. Iz Celja nam poročajo: Pred dnevi je šla Jelena Vrečar s svojimi otroci v gozd nabirati razna zelišča. Komaj 10letni sinček se je oddaljil in splezal na nek hrast. Čez nekaj časa je zapazil lovski nadzornik Zupanc iz Celja v hrastovem vrhu neko gibanje; nastavlil je puško in pomeril — ali k sreči je puška odpovedala. Zupanc je vzel svoj „plen“ drugič na muho, na kar je začel deček jokati in vptiti. Neprevidni lovec je spoznal svojo pomoto, mislil je namreč, da bo dobil kakega ptiča.

Velikodušen dar. Povodom praznovanja rojstnega dneva cesarja Franca Jožefa I. je daroval c. in kr. major in grajščak na Frajenbergu, gospod K. Ramel, za občinske uboge občine okolice Celje znesek 50 K.

Javna telovadba Orlov v Petrovčah. Dne 10. septembra 1911 se vrši v Petrovčah pri Celju velika javna telovadba Orlov, katere se udeleže vsi štajerski Orli; pride nam pa na pomoč tudi veliko število Orlov-bratov iz Kranjskega. Celjski Orel s tem javlja, da se vsi Orli, ki se peljejo proti Celju, zberejo skupaj v hotelu „pri belem volu“, od koder se bo potem odkorakalo v Petrovče. V obilnem številu se udeleži izleta Orel ljubljanski, iz Litije, Trbovlj, Rače; udeleži se ga pa še veliko drugih odsekov iz juga v polnem številu. Iz severa nam priletijo na pomoč v prvi vrsti Mariborčani, iz Medvedovega sela, iz St. Jurija ob južni železnici, iz Smarja ter še razni drugi. Vsi se pripeljejo iz Maribora proti Celju tisto jutro ob 8. uri. Iz Ljubljane v Celje pa 8. uro. Torej pozor, bratje! Čvrsto ter pogumno bomo korakali od Celja peš v Petrovče z zastavo in s trobentači. Se enkrat povdarjamo, pridite v obilnem številu, da se združimo v mogočno armado, ter odkorakamo na slavnostni kraj. Štajerski Slovenci, pripeljte se od vseh krajev v naše Petrovče, da boste videli naše brate Orle, združene v mogočno armado. Popoldne se vrši javna telovadba. Vsak odsek deluje v polnem številu pri prostih vajah, veliko udeležencev-telovadcev pa na orodju. Krepko naprej!

Celje. Šolske sestre iz III. reda sv. Frančiška, ki imajo v zavodu osemrazredno dekleško šolo s pravico javnosti, vzamejo deklice na stanovanje in hranilo. Učni predmeti na osemrazrednici so oni po postavah za ljudske in meščanske šole. Gojenje se uče, ako stariši žele, igrati na glasovirju, citrah in goslih, moderne jezike in stenografije. Šoli odrasle deklice se lahko uče šivanja in finih ženskih ročnih del. Lahko se tudi izučijo za učiteljice ženskih roč. del, ali pa za otroške vrtnarice. Več se izve pri vodstvu šole.

Trboveljske novice.

Iz soc. demokratičnega tabora. V nedeljo, dne 20. t. m. so napovedali naši rudeči nasprotniki velik javen shod, na katerem je bila pa prav majhna udeležba; našli smo komaj 80 oseb; seveda nismo šteli samo moške, ampak tudi ženske in otroke. Pri vsej tej mizeriji so se backi kranjskih socijev spravili nad „klerikalce“, posebno nad našega poslanca dr. Benkoviča. Lagali so kakor po navadi, da dela on draginjo, o čemur pa že vsak šolar ve, da ni res. Ti rudeči zagrizenci vedno opravljajo tudi duhovnike in vero, in tako tudi tokrat. To je pa delavcem presedalo in zgražalo so se nad takim nečuvnim govorjenjem. Mnogo poslušalcev je odšlo pred koncem shoda. Ta dan se je jasno videlo, da rudarji nimajo posebno velikih simpatij do rdečih voditeljev, ampak samo bojijo se terorizma. Krščanski rudarji, proč z rdečkarji! Ne bojte se jih, saj vam ne morejo nič škodovati!

Nevarnost. V prvem vzhodnem okraju so bili rudarji v zelo nevarnem delu. Prišli so z rovom do nekega mesta, kjer je bilo mnogo zaduhlega plina. Vsak dan je padlo nekaj delavcev v nezavest. Zdravniki so imeli s ponesrečenci mnogo opraviti, a posrečilo se jim je, rešiti vse delavce. Delalo se je z veliko previdnostjo. Sedaj je že zopet boljše.

Legar. Obolelo je te dni v tukajšnji občini več oseb na nevarni bolezni na legarju (tifusu). 5 oseb so zanesli že v izolirnico. Bati se je hujega, kajti ako človek pogleda nesnago v tukajšnjem potoku, potem se mora čuditi, da se še hujše bolezni ne pripetijo.

Ljutomerske novice.

Ljutomer. Slovensko pevsko društvo v Ljutomeru priredi v nedeljo, dne 3. septembra 1911 v dvorani gospe T. Kukovec koncert. Iz posebne prijaznosti sodeluje g. Franjo Serajnik, učitelj v Središču (gosi), in g. Ferd. Herzog, konzervatorist v Pragi (violino). Začetek točno ob 8. uri popoldne. Vstopnina: Sedeži I. in II. vrste 1 K; III. in IV. vrste 80

vin.; V. in VI. vrste 60 vin.; 1stali sedeži in gale-rijski sedeži po 40 vin.; stojišča 20 vin. — Vspored: I. del. 1. J. Acher: „Toujours gai“, galop brilliant; čveteroročno na glasovirju. (Gdč. Minka in Slavka pl. Zajc: „Pjesma slavulja“, čveteroglasni ženski zbor s samospevi tenor (g. J. Velnar st.), sopran (gdč. Elza Repič), alt (gdč. Marica Velnar). 3. F. S. Vilhar: „Slovo“, moški zbor z bariton-solo (g. Janko Dijak) s spremljevanjem klavirja (gdč. Minka Zacherl). 4. E. Adamič: „Pri zibelci“, sopran-solo (gdč. Elza Repič) s spremljevanjem klavirja (gdč. Leonida Herzog). 5. Wieniawski: „Faust-fantazija“ za gosli (g. Fr. Serajnik) s spremljevanjem klavirja (gdč. M. Zacherl). — II. Del. 6. St. Moškanec: „Šopek srbskih narodnih pesmi (8), mešan zbor. 7. a) Schubert: „Ave Maria“, b) J. Raff: „Kavatina“, violončelo (g. Ferd. Herzog) s spremljevanjem glasovirja (gdč. L. Herzog). 8. J. pl. Zajc: „Pjesma slavulja“, čveteroglasni ženski zbor s spremljevanjem glasovirja (g. Fr. Herzog). 9. P. H. Sattner: „O nevihti“, mešan zbor. 10. A. Dvorak: a) „Na begu“, b) „Prstan“, ženska dvospeva s spremljevanjem glasovirja (g. F. Herzog). 11. Dr. A. Schwab: „Dobro jutro“, koncertni valček za mešan zbor s spremljevanjem glasovirja (gdč. L. Herzog).

Križevci. Vsi, ki liberalno lezemo in gremo, zberimo se v nedeljo, dne 27. t. m. na Ciril-Metodovi veselici v gostilni g. Hauptmana. Predstave vodimo sami patentirani narodnjaki. Glava nam je pri delu za milo našo domovino že osiveli, obče priljubljeni veteran g. Križanič etc. Glavna točka programa bo — toliko izdamo zaupno — prezentiranje posilinemških gg. učiteljc — pa ne veržejskih — in nemških gospo-dekov, ki smo jih mi, narodni delavci, v vstrajnim in nesebičnim občevanjem — v nemškem jeziku seveda — pridobili za našo dobro narodno stvar. Pridite to-rej vsi, Slovenci in Slovenke, ki želite, da nam izide lepši dan, da postane mili naš slovenski narod na svoji zemlji svoj gospod. Tudi nemčurke in Nemci, ki hočejo delati za istim ciljem, dobrodošli! — Pripravljalega odbora tajnik Nacek.

Drugi kraji.

Dogoše. V torek dne 22. t. m. zvečer ob 9. uri je šel Leopold Černko, težak v Dogošah, po občinski cesti domov. Kar naenkrat ga nekdo od zadaj napa-de in ga s hodom tako po glavi vdari, da je Černko padel na tla in nezavesten obležal, dokler ga niso sosedje našli in spravili na dom.

Ciglenci. V sredo dne 23. t. m. je pomagal 71-letni prevzitar Gregor Leskovar pri posestniku An-tonu Kacu v Ciglencih pri mlatitvi s strojem. Po ne-previdnosti je zašel Leskovar z desno roko v mlatilni stroj, kateri mu jo je do prvega člena zmečkal. Težko ranjenega so takoj odpeljali v mariborsko bol-nišnico.

Slov. Bistrica. Ogenj je upepelil dne 24. t. m. vsa gospodarska poslopja gostilničarja Kumerja v Slov. Bistrici. Zgorelo je tudi nekaj glav goveje živine in svinj. Goreti je začelo okoli 11. ure dopoldne v smetišču. Hrup je bil tem večji, ker je bil v Bistrici ravno sejm in ker se je bilo bati, da se radi bučnega vetra ogenj hitro razširi. Bistriška požarna bramba je bila takoj na licu mesta.

Slov. Bistrica. C. kr. okrajno glavarstvo je v zadnjem času prepovedalo sejm goveje živine.

Sv. Trojica v Slovenskih goricah. Cesarska veselica in ples avstrijskih rekrutov v znamenju — frankfurtskih zastav, to je najnovejše zmagošlovje trojiških golobov. Cesar bo posebno vesel našega žu-pana, ki ga slavi s protiaustrijskimi, vsenemškimi barvami. In če ga ni obdaroval v jubilejnim letu s Franc Jožefovim redom, ga letos prav gotovo povzpi-gne v baronski stan. Saj je župan tudi njega poča-stil: obesil mu je frankfurtsko ravno nad glavo. Prestolonaslednik si je sicer še le pred kratkim pre-povedal nemške zastave, pa kaj ima on govoriti pri Sv. Trojici? Tu je edini vladar Ferdinand I., drugo se naj vse poskrije. Tudi naših rekrutov bo vesela armada. Z vsenemškimi zastavami pojdejo v boj. Že samo pogled nanje bo vsakega ugnal. Le enega ne vemo: če jih cesar pošlje proti Nemcem, kakor leta 1866, tu smo radovedni, kaj ukrenejo naši junaki!?!
Konjice. Vabimo k veliki veselici, katero pri-redi Bralno društvo na vrtu Narodnega Doma v Kon-jicah dne 3. septembra 1911 ob 4. uri popoldne. V-spored: 1. Deklamacija. 2. Govor državnega in dež. poslanca g. dr. Antona Korošca. 3. Predstava žalo-igre iz časa rimskega cesarja Nerona, „Vestalka“. 4. Prosta zabava: petje, šaljiva pošta, ribji lov. Kratko potovanje po Palestini s pomočjo skioptikona. Med odmori igre in priprosti zabavi igra godba. — Vstopnina: Sedež 1 K, stojišče 40 vin. Ker je čisti dobiček namenjen društveni knjižnici, se preplačila hivaložno sprejemajo. Veselica se vrši tudi ob slabem vremenu, in sicer potem v prostorih Nar. Doma. Naj nas združi v Narodnem Domu ne samo želja po za-bavi, ampak tudi narodna zavest! Zato, domači in sosedje, pridite! — Odbor.

Sp. Dravograd. Bivšega kandidata liberalne Narodne stranke, Werdniga, je zadel hud udarec. V petek, dne 18. t. m. se je njegov 18letni, nadebudni sin Ivan usmrtil. Sin je rad pohajkoval po gostilnah in je rabil mnogo denarja. Dan poprej je prišlo radi tega doma do burnih prizorov med njim in očetom, ki ga je svaril. Po prepiru se je podal sin po noči v Sp. Dravograd in se je vrgel ob 1/1. v noči pod brzovlak, ki mu je glavo popolnoma odsekal. Ob prihodu dru-gega brzovlaka ob 1/2. uri so našli sina. Sina je po-kvaril denar, katerega je preveč dobil. Stariši, pazi-te na svoje otroke, ne dajte jim toliko prilike za po-

hajkovanje, vzgajajte jih lepo v verskem in narodnem duhu, da vas ne prizadenejo tako žalostni slučaji, kakor je ta! Mi le pomilujemo očeta in mater, da ju je zadel tako hud udarec.

Slovenjgradec. Hinavščina in nadutost nemško-nacionalne klike. O priliki cesarskega dneva, ki se je vršil dne 20. t. m. v Staremtrgu, piše „Grazer Tag-blatt“ v šte. 229: „V nedeljo se bo vršila v Starem-trgu pri Slovenjgradu slavnost Mornariškega dru-štva. Prebivalstvo se je vabilo na udeležbo le s slo-venskimi lepaki. Občno pozornost je vzbujalo, da so lepaki bili sestavljeni le v slovenskem jeziku in da jih v mestu ni bilo videti. Ali so hoteli prireditelji z vnapij odskloniti udeležbo Nemcev?“ Potem pa nad-uto pristavlja: „Potemtakem te najnovejše opore Mor-nariškega društva gotovo lahko računijo na protilju-bezen.“ — Na prvi pogled se zdi, da je članek neka-ko nedolžen; kdor pa razmere pozna, ve, da obsega-jo kratke vrstice „Tagblatta“ višek hinavščine in pa nadutosti one nemško-nacionalne klike, ki hoče sedaj v Slovenjgradu gospodariti. So sicer tudi še v Slo-venjgradu Nemci treznega mišljenja in spravljivi, a žalibog se dajo voditi od par nacionalnih sovinstov. Toda k stvari! Sklenjeno je bilo, da se cesarski dan obhaja skupno brez razlike stranke in narodnosti. In bil je v ta namen že sestavljen komite slovenskih in nemških dam. Sedaj pa pride za nemško nestrpnost značilni moment občinske seje slovenjgraških mestnih očetov, v kateri se sklene, da se Nemci slavnosti ne morejo udeležiti, ako so v komiteju nekatere občespo-štovane slovenske dame. Tako so tukajšnji merodaj-ni nemški krogi že vnapij odsklonili skupno sodelo-vanje v proslavo cesarjevega rojstnega dneva in s tem dokazali, da njihova nemško-nacionalna prena-pe-tost daleko nadkriljuje njihovo patrijotično mišljenje. Žalostno, pa resnično! Dopisun „Tagblatta“ pa je nato bridko pritožuje, da so lepaki — ne v mestu, ampak v okolici, kjer izključno Slovenci prebivajo — bili natisnjeni le v slovenščini in bili nabiti le v oko-lici. Ja, če pa ste ošabno odsklonili sodelovanje s Slo-venci, mar mislite, da se bo klečeplazilo okrog vas? — Kar pa zadeva „protiljubezen“ gotovih nemških krogov do prirediteljev cesarske slavnosti za okolico, se ti za to „ljubezen“ gotovo ne bodo preveč trudili in pehali; saj je znano, da potrebujejo ravno mešča-ni ljubezen okoličanov, ako hočejo sploh še životari-ti v Slovenjgradu. Marsikateri meščan, ki sedaj pre-glasno trobi v nemško-nacionalni rog, bi že zdavna moral pobrati šila in kopita in drugim iti za kru-hom, ako bi „ljubeznjivih“ obiskov okoličanskih Slo-vencev v gotove pisarne, trgovine in gostilne ne bilo. Zato pa preveč nacionalnim krogom slovenjgraškega mesta v spominsko knjigo: „Malo več ponižnosti in manj hinavščine in nadutosti, škodovalo ne bi!“

Slovenjgradec. Slovesno se je tukaj, kakor že vsako leto, praznoval rojstni dan presvetlega vla-darja. (Tukajšnji c. kr. okrajni glavar gospod dr. E. Poiger je o tej priliki povabil c. kr. uradništvo in še druge goste k slavnostnemu banketu v gostilno Lobe. Tukaj pa je čakala povabljenega neka čudna posebnost. Akoravno je gostilničar gospod Lobe moral vedeti, da so povabljeni gostje tudi slovenske narodnosti, pa ni imel toliko takta, da bi svojo hišo okrasil s cesarsko ali deželno zastavo, ampak je došlim v pozdrav raz-obil edino velikansko frankfurtsko, tako da so se gostje slovenske narodnosti čutili naravnost izzivane. Hotel je menda gostilničar s tem pokazati, da za slo-venske goste bodisi iz okolice, ali iz mesta, ne mara in da mu njih obisk nikakor ni všeč. Koliko bo ta provokacija gospodu Lobetu koristila, bo mogoče po-kazala bližnja prihodnost.

Staritrn pri Slovenjgradu. V nedeljo dne 20. t. m. popoldne se je tukaj na vrtu in v gostilniških prostorih gospoda Ubela kaj slovesno in pristrčno vr-šil cesarjev dan v prid Avstrijskega mornariškega društva. O zgodovini tega dneva na drugem mestu. V znak udanosti in ljubezni do svovelasega ljubljene-ga vladarja se je zbrala res izredno množestevilna dru-žba vladarju zvestih Slovencev iz Slovenjgradca, ve-činoma pa iz bližnje in daljne okolice, vključ slabem vremenu. Otvoril je slavnost gospod c. kr. okraj-ni glavar v slovenskem jeziku, pozdravil prisrčno navzoče in dal besedo slavnostnemu govorniku preč. gospodu kanoniku Antonu Šlanderju, ki je z le nje-mu lastno poljudnostjo in z mladeniškim navdušenjem razložil pomen slavnosti in važnost Avstrijskega mor-nariškega društva za državo. Učinek njegovega go-vora, ki je končal s trikratnim živijo-klicem na cesar-ja, je bil, da se je tekom pol ure prožalo nad 1400 bonbonov v korist Avstrijskega mornariškega društva. Dež je sicer na vrtu motil slavnost, ki se je pre-selila v gostilniške prostore, kjer se je razvila prav-cata ljudska veselica. Za zabavo je skrbel z občudo-vanja vredno požrtvovalnostjo tamburaški zbor pod spretnim vodstvom gospoda Koržeta, čitalniški moški zbor iz Slovenjgradca in šmartinski meščani zbor. In vsi proizvodi so bili tudi živahno aklamirani. Vršili so se tudi razni govori. Pred vsem je povzel besedo gospod Rotovnik-Plesnik iz Legna, ki je povdarjal: Kakor naš vladar ljubi vse narode in želi, da z zdru-ženimi močmi delujejo v blagor države, tako ima v tem glavarstvu svojega namestnika, ki je istotako ne-pristranski glede narodnosti in je to pokazal tudi da-nes, ko je prišel med nas kmete, da z nami skupno slavi cesarjev dan. V imenu žen se je gospodu c. kr. okrajnemu glavarju za njegovo prijazno prisotnost zahvalila županja Pečoler iz Legna. V istem smislu je govoril tudi župan gospod Schöndorfer. Ko se je gospod okrajni glavar zahvalil deklicam, ki so pro-dajale bonbone, odgovorila mu je Micika Pečolerjeva,

meneč: Trud, ki smo ga imele danes, nam je bil sla-ven, kajti tudi me dekleta gojimo v svojih srcih než-no ljubezen do našega presvetlega cesarja in smo pripravljene za vsako žrtve in vsak trud, kadar je treba proslavljati njegov spomin. — Vobče moramo z zadovoljstvom povdarjati, da se je cela veselica vrši-la v lepem redu in je ni motila niti najmanjša dishar-monija. Ne bi opisali tako natanko cele slavnosti, ako bi ne bila dokaz, kako globoko je v našem ljudstvu vkoreninjena ljubezen do vladarja in do skupne av-strijske domovine. Ob enem pa je ta slavnost poka-zala, kako naše ljudstvo spoštuje in visoko ceni c. kr. uradnika, ki je v svoji službi nepristranski in ljubeznjiv, pa ima čuteče srce tudi do priprostega ljudstva, kakor sedanji c. kr. okrajni glavar v Slo-venjgradu, gospod dr. E. Poiger.

St. Jurij ob Taboru. Nismo mislili, da zamore „Narodni List“ v surovosti prekositi svojega ljub-ljanskega očeta „Slovenskega Naroda.“ A vendar je tako. Ko je neka nezakonska mati umorila — kakor sumijo — svoje dete, je „Slovenski Narod“ le namig-nil, „Narodni List“ pa kar naravnost zapisal ne-sramno obrekovanje, da je bila dotična nesrečnica članica tukajšnje Marijine družbe. Popravlil te laži „Narodni List“ še ni, in tako bo kak liberalni bedak navsezadnje verjel to zlagano novico. Mi smo pa le mnenja, da imajo pri vsem tem uredniki in dopisniki okrog „Narodnega Lista“ najmanj povoda, se spodti-kati nad slabostmi drugih ljudi. Saj bi trebalo zares Herkula, da bi očistil njihov umazani hlev. Sentjur-čani ne bomo pozabili, kako grdo nas sramotijo libe-ralci pred celim svetom v „Nar. Listu.“ Ob volitvah jih bomo spomnili na to. Za sedaj pa, ven iz krščan-skih hiš s tako ostdnimi listi!

Zalec. Dopis v „Slov. Narodu“ od srede vzbuj-a zaradi visoke učenosti, ki veje iz njega, po trgu splošno občudovanje. Inteligenca se v liberalnih vr-stah dviga v isti meri, kakor pada voda v Savinji. V dopisu se nahaja tudi ta globokomna sentenca: „Kako more trditi „Straža“, da je spretna akcija S. K. Z. kaj dosegla, ker je vendar edino-le od hmeljs-kih trgovcev in njihove dobre volje odvisno, če se kaj doseže ali ne.“ Te pametne besede izgledajo, ka-kor da bi jih Piki zapisal. Kadar bo žalska posojil-nica uravnala svojo zaklevo z Glavno, potem se lah-ko misli na to, da se ustanovi na praški univerzi za Pikla druga slovenska docentura za logiko. Proba-tum est.

Zalec. Da so naši liberalci na vse kriplje de-lali proti intervenciji kmečkih poslancev pri predpro-daji, se nam je zdelo od vsega kraja z liberaln ga stališča razumljivo, a tla so preteklo nedeljo nastopi-li tudi proti županom, za to nismo našli pravega raz-loga. A sedaj slišimo tudi razlog za ta nastop. Libe-ralci pravijo po gostilnah: „Kaj hudiča, saj so tudi župani sami klerikalci!“ Aha, tukaj je torej tista „iz-ključna trgovska zadeva!“ Potem pa si še različni po-litični krojači in postopači upajo s svojim dolgem je-zikom govoriti o politični komediji! Skrb za lastni žep in za propadajoči liberalizem je v nasprotnih vr-stah prva in edina gonilna sila. Župani Savinjske doline pa so lahko ponosni na to, da jih naši liberal-ci več ne marajo. Nekdaj so hoteli strahovati celo Savinjsko dolino, a zadnja nedelja je pokazala, da se lahko dela brez liberalnih žalcianov, ja celo proti li-beralnim žalcianom. Častno za naše župane pa je, da se nahajajo ob strani ljudstva, in ne ob strani ljud-skih izkoriščevalcev. Zadnji čas se je mnogokaj pri nas dogodilo, a v vsej razliki je bila le ena stalna prikazen, da so namreč liberalci vedno ob strani ob-ležali, osobito odkar jahajo slavnega osla.

Saleška dolina. Pred kratkim je bila plenarna seja okrajnega zastopa za okraj Šoštanj, pri kateri je bila na dnevnem redu tudi volitev 5 novih članov okrajnega šolskega sveta. Posilinemci so upali na zmago zaradi strankarske needinosti med Slovenci. Toda značajnost naših mož jim je prečrtala račun. Zmagala je slovenska lista in sicer: gospod plem. Adamovich z 16 glasovi, velečastiti gospod dekan Rot-ner z 16 glasovi, gospod dr. Majer z 15 glasovi, g. Koren, šentiljski župan, z 14 glasovi, gospod Skaza, velenjski župan, z 13 glasovi. Nasprotna lista je pa ostala v manjšini. A pogledajmo si jo: Franc Wosch-nagg, Hauke, Žagar, župan iz Topolšice, Verbuč in Dvornik iz Družmirja pri Šoštanju. Kaj pa delajo ti veliki narodnjaki: Žagar, Verbuč in Dvornik v nem-ški listi? Ali se ne vidi jasno iz tega, da so ti veliki narodnjaki sklenili kompromis z Nemci proti sloven-ski listi? Kje ste, voditelji Narodne stranke, da bi te svoje pristaše malo prišli in jih poučili o narodnosti? V Velenju in v Šoštanju so ustanovili Nemci nemško šolo za ponemčenje naših otrok; naši ljubeznjivi pri-staši Narodne stranke pa sklepajo s temi Nemci — kompromise! Kaj ne, res veliki prijatelji slovenskega ljudstva!

Dol pri Rečici ob Savinji. Na primiciji častite-ga gospoda Franca Časla je bilo razpoloženje nad vse pričakovanje, tako da ostanejo dnevi veselja vsa-kemu udeležencu v prijetnem spominu. Vse je tekmo-valo v zabavnih in humorističnih nastopih. Od doma rojstne hiše ko cerkve vse polno slavlolokov, katere je nadkriljeval še lepo ozaljšan rečičski trg. Častno priznanje in hvala gre vsem, ki so se trudili, poseb-no pa častitemu gospodu pridigarju Jožetu Tratniku iz Rajhenburga in častitemu gospodu Francu Stiglicu kot vestnemu in strogemu ceremonijerju. Kot gostje so bili navzoči častiti gospod dr. Hohnjec, naš vele-votrajni mladinski organizator iz Maribora, ča-stiti gospod Avgust Hegenkötter iz Meerbecka pri Mörisu na Vestfalskem, kjer deluje vspešno kot tola-

Žitelj slovenskih delavcev v tamošnjih rudokopih in je vsled tega nastopil potovanje po slovenskem ozemlju, da se končno nauči našega milega slovenskega jezika. Tudi ubogih zapuščenih otrok v ogroženem obmejnem ozemlju nismo pozabili, ter se je nabrala za „Slovensko Stražo“ svota 87.42 K. Bog povrni požrtvovalnim darovalcem ta dar poštene, odkrite ljubezni za našo obrambno delo stotero. Živeli! Neutrudni obmejni brambovci vidijo v požrtvovalnih darovih novo bodrilo za neustrašen boj proti nasilnemu tuju.

Ljubno. Joža: „Ali si ud Bralnega društva?“ France: „Seveda sem; misliš, da smo Savinčani tako nazadnjaški, kakor nam gotovi ljudje predbacivajo.“ I. „Vas že nekaj med jaro gospodo spada.“ Fr. „Veš, zato če radi beremo in nas je več v Bralnem društvu, še nismo gosposki.“ I. „Jaz pa rajši zapijem tisti dve kroni.“ F. „Vas tržane tako drugo ne skrbi, kakor pijača.“ I. „Sem rad vesel, ne morem se držati kakor mevža.“ F. „Saj se lahko pošteno razveseljuješ in ti ni treba zadnji vinar zabunkati.“ I. „Je tudi par trških fantov v Bralnem društvu.“ F. „Kaj fer! so kaj prida, in tudi dekleta so bolj izobrazbe željne.“ I. „Ali bodele napravili kako igro?“ F. „Treba bi bilo, pa kako, ko vsak pravi, da ni za to. Veš, vse premalo upoštevamo besede našega nepozabnega vladike A. M. Slomška: Vrli Slovenci! — Prava vera bodi nam luč, — Materni jezik bodi nam ključ — do zveličanske narodne omike.“

Ljubno. Ko sem se vračal iz divne Logarske doline, sem prenočil v tukajšnjem trgu; sicer sem bil zmučen, pa vendar nisem mogel spati. Kako tudi neki, ko so razni fantalini celo noč okoli upili in delali nemir. V tem trgu je dobro in miroljubno ljudstvo, ter kakor sem se informiral, večinoma delavno. Mislim si: ubogi delavci, ki si morate v potu svojega obraza služiti vsakdanji kruh, posebno še v tej hudi vročini, po noči pa, ki bi radi mirno spali, vam ti mlečnozobi nemirneži ne dajo pokoja. Kako je to, da je tukaj tak nemir, ko drugod ni tega. Saj je vendar slavnemu županstvu dovoljeno dati takim nemirnežem za nekaj ur prenočišče. Prihodnje poletje, ko obiščem zopet krasno gornje-savinjsko Svico, se bōdem mudil tudi tukaj, in če se do takrat v tem oziru razmere ne zboljšajo, zagotavljam, da vam zopet poročim!

Ernovž. Dne 18. t. m. je hotel 66 let stari Janez Marko, delavec v Viliču pri Ernovžu, iti zvečer na seno spat. Ker je pa revež radi pijanosti izgubil na lestevici ravnotežje, je padel več metrov globoko na tla in si je pri tem strl desno roko in desno nogo. Ranjenja so odpeljali drugi dan v Maribor v bolnišnico.

Kranjsko.

Mokronog — pogorel.

Trg Mokronog je zadela grozovita nesreča! Požar je v soboto dne 19. avgusta 1911 v Mokronogu ljuto razsajal, ter spravljal v par urah skoraj cel trg v pepel. Zgorela so stanovanjska poslopja, hlevi, kozolci, živina, obleka, krma, žito, denar in poljedelsko orodje.

Beda je nepopisna!

Prosimo torej vsa blaga srca, da priskočijo obupanem revežem blagohotno na pomoč, da se vsaj za prvi trenutek osuše solze onim, ki z obupom zro v pepel svojih uničenih domovanih. Vsak dar, bodisi v obleki, denarju, žitu ali hrani bode našel hvaležna srca nesrečnih pogorelcev.

Pošiljatve hvaležno vsprejema:

„Odbor za podpore potrebne pogorelece v Mokronogu.“

Za odbor:

Josip Tekavčič m. p., sodni predstojnik; Fran Arh m. p., davčni predstojnik; Ivan Hutter m. p., sodnik; Hinko Bukowitz m. p., župnik; Ivan Pirnat m. p., nadučitelj; Josip Tratar m. p., učitelj; Iv. Ziherl m. p., trgovec; Peter Strel m. p., trgovec.

Krško. Vsled žganja — smrti. Kakor nam poročajo iz Krškega, je v tamošnji bližini začela goreti hiša in gospodarsko poslopje posestnika Ivana Butkoviča. Neki Jane je jako marljivo pomagal gasilecem. Sredi najhujšega požara mu je pa ponudil njegov jero J. Božič veliko steklenico žganja, ki se je v hipu razpočila. Žganje, ki se je vnelo, se je razlilo na nesrečno žrtev. Franc Jane je izdihnil vsled težkih opeklin dne 22. t. m. Na tako nenavaden način še alkohol ni moril.

Primorsko.

Trst. Stavka tramvajskih uslužbencev. Dodaten k naši notici se še poroča sledeče: Občinstvo je vznevoljeno nad stavkajočimi, ker mora v tej neznosni vročini hoditi po tržaških ulicah. Da dajo duška svoji nevolji, so jeli Tržačani agitirati za to, da bi se odpravila vsaka napitnina, ki se daje običajno tramvajskim uslužbencem. Ena stavka za drugo.

Imenovanje. Za ravnatelja goriškega c. kr. ženskega izobraževališča je imenovan gimnazijski profesor gospod Fran Žnidaršič.

Koroško.

Šmohor v Zilski dolini. Požar. Poroča se nam, da je dne 22. t. m. izbruhnil v Gorjah strašen požar, ki je v kratkem upelnil osem hiš. Požar je nastal vsled strele.

Narodno-obrambno delo.

Zopet nekaj o Südmarki. V Marenbergu ima pešica, od katoliške cerkve odpadlih protestantov, takozvano „Predigstation“. Namen te lutrovske misijonske postaje, kakor razglasa „Altdeutsches Tagblatt“, je, da ojači protestantizem in ž njim vred nemštvo v Dravski dolini. Naseliti želi več nemških, a le protestantskih družin; v tem listu se posebno vabi nemške penzioniste in bogataše v okolico Marenberga. Ne posebno vabljivo piše list: „Ker je „Predigstation“ še mlada in ne more dajati naseljencom podpor, ki bilo želeli, da se tu naselijo taki protestanti, ki razpolagajo z večjim premoženjem.“ — To se pa med vrstami lahko tudi tako razume: Tisti, ki jih nemški bog ni osrečil z velikim premoženjem, bodo dobili podpor zopet iz Südmarkine blagajne. V sodni dvorani bi Südmarka sicer rada tajila, da podpira losvonromsko in protestantovsko propagando v južnih deželah, vendar delovanje Südmarke v St. Ilju in Marenbergu nam je priča, da je ustanovljena Südmarka najbolj samo za razširjenje protestantizma. V Marenbergu bojda rabijo tudi nemško-protestantovskega krojača, ki bi opravljal tudi posel mostninarja. Ta bo tudi jedel Südmarkine dobrote. — Do resnega spora je prišlo med pastorem dr. Albanijem in deželnim posl. Fesslerjem. Spor izvira iz zadnjih državnozborskih volitev. Albani je bil na strani Rauterja, Fessler pa je trbal Malikov. Albani in Fessler, Rauter in Malik so glavni propagatorji Südmarkine kolonizacije v naših krajih. A ti bratci si očitajo sedaj v svojih glasilih take stvari, ki postavljajo Südmarko in njeno delovanje v žalostno luč. Posebno močno napada Fessler Albanija. Očita mu raznovrstne nečedne stvari. Ali si bo upal Albani odgovoriti, je vprašanje. Südmarkino „delo“ rodi res „čedne“ sadove.

Delo Südmarke. V Judenburgu je znašal čisti dobiček na Südmarkini veselici narodnih nož 2.000 kron. Slovenci, darujte za „Slovensko Stražo“!

Za „Slovensko Stražo“ je nabral učenec M. Krepek 765 znamk, ki so ponajveč iz Nemčije. Posnemajte!

Narodno gospodarstvo.

Francoska svila. V prvih 6. mesecih letošnjega leta so izvozili francoski fabrikantje svilnatih izdelkov za 170.497.000 frankov. V enakem času lanskega leta so izvozili za 198.485.000 frankov izdelkov, torej precejšnje nazadovanje. Samo če bi se svilnato trgovino povzdignilo in poživilo, bi se lahko odpravilo to nazadovanje. Toda po splošnem mnenju se to ne bo zgodilo, in tako smemo pričakovati še večje nazadovanje francoske svilnate industrije.

Vinska letina v Italiji. Po najnovejših poročilih bo letošnja vinska letina v Italiji dosegla skoro normalni pridelek. Če zaznamujemo normalni pridelek s 100, potem lahko izrazimo letošnjo letino z 90'8:100. Če upoštevamo posamezne pokrajine in določimo njihov pridelek kakor zgoraj s številkami, potem imamo po zadnjih cenitvah ta-le rezultat: Toskana 105; Venecija, Emilia, Umbrija, Kalabrija in Sicilija 100, Lombardija in Kampanija 95, Apulija 90, Pijemont 80, Bazilicata 75, Ligurija 70, Lacij 65 in Sardinija 60. Po podatkih statističnega urada v poljedelskem ministruvju bo znašal letošnji vinski pridelek približno 52.852.799 hl. Normalni pridelek bi bil 53.190.916 hl. L. 1910 je bilo 29 milijonov hl, a leta 1909 čez 61 milijonov hl.

Kitajska svila. Iz Shanghai-a se poroča, da bo letošnja letina za svilo v Kini za 20% boljša, kakor je bila lansko leto. Barva ni tako lepa, pa mnenje je splošno, da bo kvaliteta kokona nekoliko boljša. Cene so nekoliko padle.

O trgovski statistiki velesil.

Angleško trgovinsko ministrstvo je izdalo zelo zanimivo in z velikim trudom sestavljeno statistiko trgovskega prometa vseh velesil v prvih 5 mesecih leta 1911 v primeri z istočasnim prometom lanskega leta.

V Nemčijo je znašal uvoz 190 milijonov fundov šterlingov proti uvozu lanskega leta, ki je znašal 180 milijonov fundov šterlingov. Nasprotno pa se je letos iz Nemčije izvozilo 157 milijonov, proti lanskemu izvozu 145 milijonov.

Import Francije je znašal 149 milijonov, export pa 101 milijonov, proti 102 milijonoma lanskega leta.

Anglija je zabeležila uvoz 237 milijonov, proti 233 milijonom lanskega leta, in izvoz 188 milijonov, proti 170 milijonom lanskega leta.

Zedinjene države severoameriške imajo 134 milijonov, proti 142 milijonom uvoza, in 173 milijonov, proti 137 milijonom izvoza.

Avstrija izkazuje uvoz 54 milijonov proti 50 milijonom, in izvoz 39 milijonov proti 34 milijonom fundov šterlingov.

Končno zaznamuje imenovana lista še Italijo, ki pride z uvozom 59 milijonov proti 53 milijonom in z izvozom 34 milijonov proti 33 milijonom fundov šterlingov v poštev.

Pri premostranju teh številki dobimo zanimiva odkritja. Razvoj nemškega uvoza je v takem stališu, da je v stanu, dohiteti Anglijo. Istotako se približuje številke nemškega izvoza onim angleškega. Ker pa imamo pred seboj tudi številke prvih 6 mesecev letošnjega leta, je razvidno, da se je letošnji nemški uvoz proti istočasnemu lanskemu povečal za 20 milijonov fundov šterlingov, in dvignil do 238 milijonov fundov šterlingov. Angleški uvoz je ostal na 279 mi-

lijonih fundov šterlingov, torej na številu lanskega (istočasnega) uvoza. Francija pa ne more zabeležiti v inozemskem prometu nikakega napredovanja. Tudi Italija in Avstrija ne moreta beležiti posebnega napredovanja. Zedinjene države pa so znatno napredovale, zlasti v izvozu in so v tem oziru tudi Nemčijo daleko prehiteli. Vendar pa kaže, kakor da bi ta prikazen nikakor ne mogla biti stalna. Kar zapeva izvoz, stoji Nemčija na tretjem mestu za Anglijo in za Severno Ameriko. Medsebojno tekmovanje je napeto, razstoj dokaj majhen. Z ozirom na uvoz stojita Francija in Zedinjene države na prvem mestu, njima sledi Nemčija. Nasprotno pa je razstoj med Anglijo in pa Nemčijo razmeroma minimalen.

Te številke nam podajajo jasno sliko mednarodnega položaja izraziteje, kakor vsi visokofrazni govori nemških in angleških državnikov. Kakor strašno gospodarsko škovanje med Nemčijo in Anglijo raste medsebojno tekmovanje na gospodarskem polju, kar se z vsakim letom z nedoumljivo nervoznostjo poostrejuje. Prvenstvo v svetovnih veletrgih zavzema Anglija, ki se po sodbah nemških državnikov bojda boji mogočnega tekmeča — Nemca. Splošno pa je razumljiv ta strah, ker je vsa situacija kljub praznega govoričenja o miru in slogi in vsem sličnem jako napeta, skoroda skrajno neugodna.

V gospodarskem boju si zadajo stranke med seboj težke, dostikrat neozdravljive rane. Vendar pa se bodo rane zacelile, vojna bo trajala naprej in zahtevala novih žrtev, kajti življenjsko pravilo je, da kakor vlada močnejši individuum slabejšega, tako tudi država. Ni pa ravno potreba, da bi slabejši potegnil svoj meč in hotel svoje izgubljeno pravo nazaj. Vendar mu je na izbero...

Razgled po svetu.

Tajnostna tatvina. Kakor poročajo iz Pariza, je zadnje dni na nerazumljiv način izginila iz louveranskega muzeja slovita Leonora Vincencijevo mojstersko delo: Monna Lisa. Imenovana slika je bila kras in ponos louveranskega muzeja in je je zmanjkalo malo pred 12. uro popoldne. Poročilo, ki je dokaj neverjetno, je potrdilo tudi državno tajništvo za umetnost. Sodilo se je, da jo je spravljal neznano kam kak fotograf, ki je dobil dovoljenje za fotografiranje. Vendar pa je ta sodba neutemeljena in je slika ukradena. Tatvina vzbuja velikansko senzacijo. Časopisje je polno najraznovrstnejših ugibanj in sodb. Zadeva ostane kljub najstrožjim preiskavam zamotana.

Letalna drama. Iz Londona poročajo, da se je pred dnevi odigrala na letališču Hemdon blizu Londona strašna letalna drama. Švicarski letalec Hauvand, učenec Bleriotove šole, je bil vznevoljen nad tem, ker ni dosegel za honorar 1800 mark povoljnega letalnega vspeha, vsled česar je ustrelil na ravnateljstvo Bleriotove šole, Chereau, katerega pa ni zašel. Nato je nameril na drugega letalca Petra Petita, ki se je zgrudil začet v glavo od mnogih krogelj. Hauvand je nameril nato samokres na-se in ustrelil, pri čemer je dobil jako težke poškodbe. Pokrili so ga s plahto, misleč, da je mrtev. Ko so pa čez nekaj časa odvzeli s krvjo nasičeno odejo, je potegnil iz žepa britev in si prerezal vrat. Oba smrtnonevarno ranjena so odpeljali v bolnišnico.

Prva docentinja v Nemčiji postane baje pesnica Riccarda Huch. Poučevala bo na novoustanovljenem ženskem vseučilišču v Lipskem slovstveno zgodovino. Imenovana je izdala pred kratkim obširno delo o romantiki.

Dragi možgani. Miss Celeste Parrish, učiteljica na elementarni šoli v Muskogee v Ameriki, je prodala svoje možgane po smrti nekemu medicinskemu zavodu za več tisoč dolarjev. Imenovana ima velikanski spomin. Kar je na enkrat prebrala, more na pamet ponavljati.

Ptičje perje na ženskih klobukih. S prvim avgustom t. l. je stopil v državi New Jersey v veljavo zakon, ki prepoveduje ženskam nositi na klobukih perje ptičev. Po tem zakonu so lahko kaznovane tudi dame iz New Yorka, ako se podajo v sosedno državo s klobukom, okrašenim s ptičjim perjem.

Zrakoplovstvo.

V Kaposvarju na Ogrskem se je ponesrečil zrakoplovec ritmojstru Umlauffu zračni polet z letalnim strojem. Umlauff je v spremstvu enega častnika padel iz višine. Letalni stroj je docela razbit, letalca sta nepoškodovana.

Delavec izumil letalni stroj. „Avanti“ piše, da sta dva delavca železarske tvornice v Terni dala patentirati nov letalni stroj. Ta zrakoplov ima pred drugimi to prednost, da se vzdigne brez vsake naprave od tal. Razen tega se da lažje in sigurnejše voditi tudi ob močnem vetru. Izumitelja izdelujeta zdaj tudi rešilni ščit, ki bi se pritril na letalni stroj in se dal gibati s pomočjo majhnega električnega gumba. Ž njim bi se zrakoplovec brez varnosti spustil na zemljo v slučaju, da se letalni stroj pokvari. Ista električna naprava, ki bo gibala ta rešilni ščit, loči sam letalni stroj od zrakoplovčevega sedeža; če se stroj preobrne, se ladja polagoma spušča na zemljo.

Listnica uredništva.

Bratenci: Hvala za poslano. Pošljite večkrat kaj iz Prekmurja. Dtični enopič še ni izšel.

Trgovski pomočnik zvest in soliden, zmožen slovenskega in nemškega jezika, dobro izveščen v vseh strokah trgovine mešanega blaga se sprejme pri Francu Vodenik v Sp. Poljčanih, p. Poljčane. 137

Služba organista in cerkvenika se pod ugodnimi pogoji takoj odda. Natančnejša pojasnila daje župni urad Leskovec pri Ptuj. 138

Učenec

iz poštene čimelji, z vsem preskrbljen, se sprejme v svečarni Francu Duchek v Mariboru.

Pes, čuvaj, pripraven tudi za mesarstvo, jako nespiliv in zvest se prodaja. Kje po-ve upravnistvo.

Učenci kovaški, kolarški, jermenarski in la-kirarski se sprejmejo pri Francu Perglerja tovarni za vozove, Mühl-gasse 44, Maribor. 135

Vage

za vagone, voze (most-ne), centimale, škalo-ve, decimalne, za živino, tablicove in vsake dru-ge vrste za gospodarske in obrtniške namene iz-deluje ter priporoča po nizkih cenah

Jos. Kaláb,

tovarna za vage,
Brno, Zidenice Moravsko.
slovanska obrt.

Oelavnica za popravila

Dobro! Po ceni!

Točna postrežba!

Velika zaloga ur, dragoce-nosti, srebrnine in optičnih stvari po vsaki ceni.

Yadi na obroke! Ilustr. cenik zastavj Gramofone od 20 do 200 K.

Niklasta remont-ura K 5.60
Pristna srebrna ura 7.00
Original omega ura 18.00
Kuhinjska ura 4.00
Budiljka, niklasta 8.00
Poročni prstani 2.00
Srebrne verižice 3.00

Nasl. Dietinger

Theod. Fehrenbach

urar in očalar 447

Maribor, Gosposka ulica 26.

Kupujejo zlatino in srebro.

Sukno

za moške, volneno za ženske obleke in vse manufakturno blago razpošilja najceneje
Jugoslovanska razpošiljalna
R. Stermecki
v Celju.
Vzorci zastoni.

LEKARNA A. THIERRY-A BALSAM

ed. 1898 stno z zeleno usmiljeno sestro kot varstv. znamko. Oblasno varovan.

Vsako ponarejanje, posnemanje in prodaja kakšnega drugega balzama s podobnimi znamkami se sodnijsko proganja in strogo kaznuje. — Nedosežnega uspeha pri vseh boleznih na dihalih, pri kašlju, hripavosti, žrelnem kataru, pri bolečinah v prsih, pri pljučnih boleznih, posebno pri in-fluenci, pri želodčnih boleznih, pri vnetju jeter in vranice, pri slabem teku in slabi prebavi, pri zaprtju, pri zobobolu in ustnih boleznih, pri trganju po udih, pri opeklinah in in izpuščajih itd. 12/2 ali 6/1 ali 1 gr. specialne stekl. K 5.60.

Lekarnarja A. Thierry-a
samo pristno

centifolijsko mazilo

je zanesljivo in nagotovejše učinka pri ranah, oteklinah, poškodbah, vnet-jih, tvorih, odstranjuje vse tuje snovi iz telesa in radi tega dostikrat na pravi operacijo nepotrebno. Zdravilnega učinka tudi pri starih ranah i. t. d. 2 dozi staneta 3.60 K.

Naroči se: Lekarna k angelju varhu, ADOLF THIERRY v PREGRADI pri ROGAČU.

Dobi se v vseh lekarnah in sicer v Mariboru v lekarni W. A. König.

Velika zaloga

manufakturnega blaga, kakor platno in razna sukna; jako trpežno blago za lovske, civilne in turistične obleke se dobi najboljše in najceneje pri trvdki

Milica Tomec,

tovarna sukna. Humpolec, Češko.

Ceniki na zahtevo franko.

Prevzamem vsa dela dekoracijske, slikarske in pleskarske stroke, katera izvr-šujem vestno in po najnižjih cenah.

Mihael Dobravec v Celju

Gospodska ulica 5.

Prof. dr. Klebs, Berolin, piše: Odlične učinke od toliko strani potrjene, naravne **Franc Jožef-ove** grenčice sem imel i priliko preizkusiti z najboljšim uspehom pri različnih bolezenskih stanjih zlasti tudi pri **tuberkuloznih**. Videl sem, da je »Franc Jožef-ova voda« odstranila v začetku procesa na-stalo zaprtje, ne da bi se pozneje pojavila toliko nadležna driska.

M. Sabukošek

krojaški mojster v Celju

priporoča svoj

modni salon
za gospode,

ki se nahaja v novi posojilnični hiši na Ringu.

Kje se kupi dobro, po ceni in fino obuvalo? Edino le v največji celjski izdelovalnici in zalogi čevljev pri

Štefanu Strašku, Kovaška ulica 3.

Velika izbira finih moških čevljev na za-drugo, kakor tudi čevljev za ženske in otroke. Velika zaloga različnih sandal in knajpovskih čevljev, kakor tudi čevljev za tenis.

Z spoštovanjem

Štefan Strašek, Celje.

Zdravilišče TOPLICE

na Kranjskem belokrajnska železnična postaja **Straža-Toplice.**

Akratothermie 36° C; zdravi se z kopelmi in z pitjem vode; izredno us-pešno proti protinu, revmatizmu, ischias, nevralgiji, raznim ženskim boleznim. Velik kopalni basen, posebne kopeli in močvirne kopeli: Jako udobno opremljene tujske, igralne in družabne sobe. Zdravo podnebje. Gozdna okolica. Dobra in vredna restavracija.

Sezona od 1. majnika do 1. oktobra.

Prospekti in navodila se dobijo brezplačno pri upravitelstvu kopališča.

Olje

od motorja oddaje 100 kg. po 25 E.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Za potovalno sezono.

Kovčki za potovanje! Vseh vrst ročni kovčki iz govejega usnja in bogato zalogo **usnjatih galanterijskih stvari** kakor oprav za konje, jahalne potrebščine itd. priporoča

Rudolf Novak, Maribor

jermenar in sedlar — Grajski trg.

Samo lastno izdelovanje. :

Edina štaj. narodna steklarska trgovina

448 na debelo in na drobno

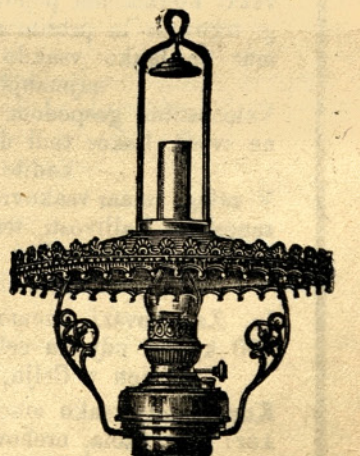
Franc Strupi : Celje

Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogate zaloge steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe.

Prevzetje vseh steklarskih del pri cerkvah in priv. stavbah.

***** Najsolidnejša in točna postrežba. *****

Splošni naslovnik

za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Goriško izide koncem leta

Naročila za oglase

sprejema in daje pojasnila **anončni oddelek trdkve**

Pisarna-Universal-agenture

M. MULLEY, v Ljubljani, Sodna ulica 4.

LJUDSKA HRANILNICA in POSOJILNICA V CELJU

registrovana zadruga

z neomejeno zavezo

v lastni hiši (Hotel „Pri belem volu“) v Celju, Graška cesta št. 9, I. nadstropje

obrestuje

hranilne vloge po 4 1/2%, brez odbitka rentnega davka. Spre-jema hranilne knjižice drugih zavodov kot vloge, ne da bi se obrestovanje prekinilo. Daje vložnikom na dom brezplačno hranilne nabiralnike. Sprejema po sejnem sklepu vloge na tekoči račun in jih obrestuje od dne vložitve do dne vzdiga.

uraduje

vsak torek in petek dopoldne. Prošnje se sprejemajo in po-jasnita se dajejo vsak dan, izjemni praznike, dopoldne od 8. do 12. ter od 3. do 6. ure popoldne. Za vplačila po pošti se dajejo zastoni poštno-hranilnične položnice, štev. 92465. Telefon ima št. 8. Za brzojave zadostuje naslov: Ljudska posojilnica Celje.

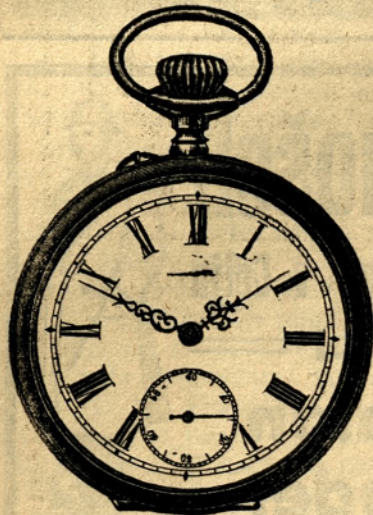
posojuje

na zemljišča po 5%, do 5 1/2%, z amortizacijo ali brez nje, na zastavo vrednostnih listin in na osebni kredit pod ugodnimi pogoji. Konvertuje vknjižene dolgeve pri drugih zavodih in izterjuje svojim članom njih terjatve. Prošnje in listine za vknjižbo dela brezplačno, stranka plača le koleke.

Dobro rodbinsko kavo

prideji že mali dodatek „pravega“ : Francka : s kavnim mlinčkom iz tovarne Zagreb. Le vsled svoje nedosežne izdatnosti in svoje neprekošene kakovosti našel je pravi Franck toli priljubljen sprejem v slehernem gospodinjstvu.

Slovinci pozor!

Vam ni potrebno naročiti pri tujih tvrdkah, ker pri domačem slovenskem urarju dobite vse in do bro blago.

Zahtevajte poseben cenik za birmo.

Gramofones slov. ploščami iz najboljših tovarn.

Popravila se točno in hitro izvršujejo.

Urar, očalar in zlatar

Franjo Bureš Maribor

Tegethofova cesta št. 39.

Veletrgovina s špecerijskim blagom
in z deželnimi pridelki

Anton Kolenc : Celje

Glavna zaloga Graška cesta 22,
Podružnica: »NARODNI DOM.«

Prazen je izgovor, da se mora blago iskati pri tujcih, ker Vam nudi domača zgoraj imenovana veletrgovina v vsakem oziru bogato in zelo povečano zalogo z vedno svežim blagom, tako, da zamore proti vsaki konkurenci popolnoma ustreči zahtevam oenj. g. trgovcev in prosim za mnogobrojen obisk, o čemur se lahko vsakdo sam prepriča, če tudi z najmanjšim poskusom.

Velečastim gospodom duhovnikom ponudim voščene sveče, kakor tudi druge vrste sveč, ter olje in kadilo za cerkve.

V zalogi imam vsakovrstna vrtna in poljska semena zanesljive kaljivosti, ter opozarjam slavno občinstvo za nakup istih, kakor tudi ostalega špecerijskega blaga ter deželnih in drugih pridelkov.

Ia. Zabukovski premog ponudim po K 2:10 za 100 kg pri odjemu celega voza, prosto v hišo postavljen v Celju, drugam po dogovoru.

Kupim tudi vsako množino deželnih pridelkov, kakor: žita, fižola, orehov itd., ter rabljene solnate in druge vrste, petrolejske in oljate sode.

Pismena naročila se izvršujejo z obratno pošto. 479

Pijte samo Tolstovrško slatino.

Naroči se v Tolstem vrhu, Guštanj, Koroško.

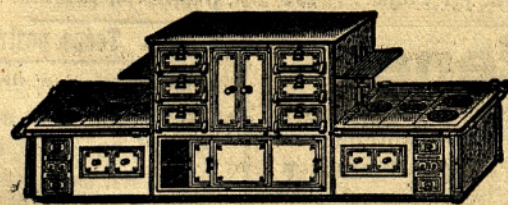
Trgovina s cementom in stavbenimi izdelki

Ferdinand Rogač
Maribor, Fabriksgasse št. 11

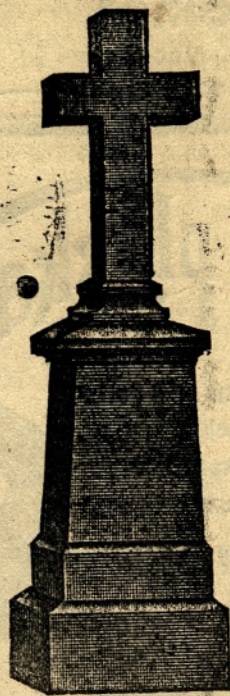
priporoča svojo mnogovrstno zalogo cementnih cevi, stopnic, korlt, kakor vseh drugih cementnih izdelkov. — Dalje: kamnatih cevi, molarerske plošče itd. Sprejmejo se druga cementna dela v izvršitev. Plošče za tlakovanje, korita za napajati po najnižjih cenah.

Zahtevajte list Straža!

Tovarna za peči H. KOLOSEUS
Wels, Gornje Avstrijsko.

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa, emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele, restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s plinom in peči na plin, trpežne irske peči. Dobe se v vsaki trgovini, kjer ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj „Originalni Koloseus-štedilniki in manj vredni izdelki naj se vračajo. Ceniki zastoj.

Prva južno-štajerska kamnoseška družba v Celju.

Žaga, brusi in struže s strojnim obratom. :: Zavod za graviranje črk. :: Izvršuje nagrobne spomenike in vsa monumentalna in stavbena dela iz tu- in inozemskega materijala. :: Plošče za pohištvo iz raznobarnega marmorja. :: Velika zaloga izgotovljenih nagrobnih spomenikov. :: Najnižje cene. :: Kulantni plačilni pogoji. :: Naročila se izvršujejo točno. :: Ceniki in stroškovni proračuni brezplačno.

Brzjavke: **Kamnoseška družba :: Celje.**

Poletna sezona

tombola, karte za veselice po najnižjih cenah.

Veletrgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem, tiskovinami.

Goričar & Leskovšek v Celju

Graška ulica št. 7 in

Zvezna trgovina

(Goričar & Leskovšek)
Rotovška ulica 2, Celje.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v MARIBORU,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Stolna ulica št. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: na dan po 4%, proti 3 mesečni odpovedi po 4½%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so pošto hranilne položnice na razpolago (šek konto 97 078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 4½%, na vknjižbo sploh po 5%, na vknjižbo in poročstvo po 5½% in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. — Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le kekele.

Uradne ure

se vsako sredo in četrtek od 9. do 12. dopoldne in vsako soboto od 8 do 12 dopoldne, izven praznikov. — V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8.—12. dopoldne in od 2.—5. popoldne.

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne knjižice.

ROBERT DIEHL

žganiarna
v Celju

priporoča svojo doma žgano
stivovko, tropinovec, vinsko
žganje, brinjevec kakor tudi

štajerski
konjak